

Bruselj, 23.11.2017
COM(2017) 693 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Poročilo o delovanju evropskega trga ogljika

Kazalo

Seznam kratic in okrajšav	3
1. UVOD.....	5
2. INFRASTRUKTURA EU ETS	7
2.1. Obseg vključenih dejavnosti, naprav in operaterjev zrakoplovov	7
2.2. Register Unije in evidenca transakcij Evropske unije (EUTL)	9
3. DELOVANJE TRGA OGLJIKA V LETU 2016	10
3.1. Ponudba: pravice, ki so dane v obtok.....	11
3.1.1. Zgornja meja	11
3.1.2. Izdane pravice	12
3.1.3. Mednarodni dobropisi.....	22
3.2. Povpraševanje: pravice, vzete iz obtoka	24
3.3. Uravnoteženje ponudbe in povpraševanja.....	25
4. LETALSTVO	29
5. NADZOR TRGA.....	31
5.1. Pravna narava pravic do emisij in njihova fiskalna obravnava.....	32
6. SPREMLJANJE IN PREVERJANJE EMISIJ TER POROČANJE O NJIH.....	33
7. PREGLED UPRAVNIH UREDITEV	36
8. SKLADNOST IN IZVRŠEVANJE	37
9. SKLEPNE UGOTOVITVE IN OBETI.....	39
PRILOGA	39

Seznam kratic in okrajšav

AVR	Uredba o preverjanju in akreditaciji
PO	Pristojni organ
CCS	Zajemanje in shranjevanje CO ₂
CDM	Mehanizem čistega razvoja
CER	Potrjena zmanjšanja emisij
CORSIA	Sistem za izravnavo in zmanjšanje emisij CO ₂ v mednarodnem letalstvu
EA	Evropsko združenje za akreditacijo
EGP	Evropski gospodarski prostor
EEX	European Energy Exchange
EIB	Evropska investicijska banka
ERU	Enote zmanjšanja emisij
EU ETS	Sistem EU za trgovanje z emisijami
EUTL	Evidenca transakcij Evropske unije
TGP	Toplogredni plin
ICAO	Mednarodna organizacija civilnega letalstva
ICE	ICE Future Europe
JI	Skupno izvajanje
MAR	Uredba o zlorabi trga
MiFID2	Direktiva o trgih finančnih instrumentov
MRR	Uredba o spremljanju in poročanju
MRV	Spremljanje, poročanje in preverjanje
MRVA	Spremljanje, poročanje, preverjanje in akreditacija
MSR	Rezerva za stabilnost trga
NAB	Nacionalni akreditacijski organ
NER	Rezerva za nove udeležence

PFC Perfluorirani ogljikovodiki

OVE Obnovljivi viri energije

TNAC Skupno število pravic v obtoku

1. UVOD

Sistem EU za trgovanje z emisijami (v nadaljnjem besedilu: EU ETS) je od leta 2005 temelj strategije EU za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (v nadaljnjem besedilu: TGP) iz industrije in elektroenergetskega sektorja. Znatno prispeva k doseganju cilja EU, da se emisije TGP do leta 2020 zmanjšajo za 20 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. EU je na dobri poti, da bo preseгла ta cilj¹, vendar je za zmanjšanje emisij TGP za najmanj 40 % do leta 2030 – kot predvideva okvir podnebne in energetske politike EU za leto 2030 – potreben nadaljnji napredek². Ta domači cilj za leto 2030 bo EU dosegla kolektivno, in sicer z zmanjšanjem v sektorjih ETS in sektorjih, ki niso vključeni v ETS. Vendar bo dobro delujoč, reformiran EU ETS glavni mehanizem za doseg tega cilja s spodbujanjem 43-odstotnega zmanjšanja emisij TGP v sektorjih, ki so vključeni v sistem, v primerjavi z letom 2005.

Da bi EU ETS lahko izpolnil ta cilj, je Komisija julija 2015 predstavila zakonodajni predlog³ za reformo EU ETS za njegovo četrto obdobje trgovanja (2021–2030). Politični dogovor je bil po obsežnem postopku trialogov⁴ dosežen v začetku novembra 2017.

To poročilo o delovanju evropskega trga ogljika je predstavljeno v skladu z zahtevami iz člena 10(5) in člena 21(2) Direktive 2003/87/ES⁵ (direktiva o EU ETS). Kot določa Direktiva, je cilj poročila zagotoviti redni letni pregled razvoja na evropskem trgu ogljika.

Preglednica 1: Poročila o trgu ogljika, objavljena v prejšnjih letih⁶

Sklic	Zajeto obdobje	Politični okvir
COM(2012) 652	2008–2011	Ocena potrebe po regulativnih ukrepih zaradi vse večjega presežka pravic do emisij.
COM(2015) 576	2013–2014	Prvo poročilo o stanju energetske unije
COM(2017) 48	2015	Drugo poročilo o stanju energetske unije

To poročilo zajema leto 2016, vendar so v njem predstavljene tudi nekatere pobude, ki so bile predlagane ali dogovorjene v letu 2017. V primerjavi s prejšnjim poročilom vsebuje novo poglavje o ureditvah nadomestil za posredne stroške zmanjševanja emisij ter informacije o kazalniku presežka v rezervi za stabilnost trga, prvič objavljene maja 2017. Če ni navedeno drugače, so bili za to poročilo uporabljeni javno razpoložljivi podatki, ki jih je imela Komisija na voljo do 30. junija 2017.

¹ Emisije TGP so bile leta 2015 že 22 % pod ravnmi iz leta 1990.

² Po nacionalnih projekcijah se bodo emisije do leta 2020 še dodatno zmanjšale, a za doseg cilja za leto 2030 bo treba izvesti dodatne politike.

³ COM(2015) 337 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52015PC0337>.

⁴ Trialogi so neformalna tristranska srečanja med predstavniki Evropskega parlamenta, Sveta EU in Komisije.

⁵ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

⁶ Poročila, objavljena v prejšnjih letih, so na voljo na naslovu: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets_en#tab-0-1

Splošne in opisne informacije o različnih vidikih EU ETS so vključene v okvirje v celotnem poročilu.

2. INFRASTRUKTURA EU ETS

2.1. Obseg vključenih dejavnosti, naprav in operaterjev zrakoplovov

EU ETS se izvaja v 31 državah Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljnjem besedilu: EGP). Omejuje emisije iz skoraj 11 000 elektrarn in proizvodnih obratov ter emisije nekaj več kot 500 operaterjev zrakoplovov, ki letijo med letališči v EGP. Vključuje približno 45 % emisij TGP v EU.

Od tretje faze (2013–2020)* so sektorji z nepremičnimi napravami, ki jih ureja EU ETS, energetsko intenzivni sektorji, vključno z elektrarnami in drugimi kurilnimi napravami z nazivno toplotno vhodno močjo, večjo od 20 MW (razen naprav za sežiganje nevarnih ali komunalnih odpadkov), naftnimi rafinerijami, koksarnami, proizvodnjo železa in jekla, cementnega klinkerja, stekla, apna, opeke, keramike, papirne kaše, papirja in kartona, aluminija, petrokemičnih proizvodov, amoniaka, proizvodnjo dušikove in adipinske kisline, glioksala in glioksilne kisline ter zajemanjem CO₂, njegovim prenosom s cevovodi in geološkim shranjevanjem.

Obseg letalstva, vključenega v EU ETS, je bil do konca leta 2016 omejen na lete znotraj EGP, dokler ni Mednarodna organizacija civilnega letalstva (ICAO) sprejela globalnega pristopa. Oktobra 2016 je ICAO sprejela resolucijo o sistemu za izravnavo in zmanjšanje emisij CO₂ v mednarodnem letalstvu (CORSIA), ki bo začel delovati leta 2021. Na podlagi tega je Komisija predlagala nadaljevanje pristopa z leti znotraj EGP tudi po letu 2016 (glej oddelek 4).

EU ETS vključuje emisije ogljikovega dioksida (CO₂), emisije dušikovega oksida (N₂O) iz celotne proizvodnje dušikove in adipinske kisline, glioksilne kisline in glioksala ter emisije perfluoriranih ogljikovodikov (PFC) iz proizvodnje aluminija. Čeprav je udeležba v EU ETS obvezna, so v nekaterih sektorjih vključene le naprave nad določeno velikostjo. Poleg tega lahko sodelujoče države iz sistema izključijo male naprave, če so vzpostavljeni ukrepi za tako zmanjšanje količine njihovih emisij, kot bi bilo doseženo, če bi bile naprave vključene v EU ETS. Sodelujoče države lahko poleg tega v EU ETS dodajo več sektorjev in TGP.

* Informacije o prvi in drugi fazi EU ETS so na voljo na naslovu: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/pre2013_en

Po poročilih iz člena 21, ki so jih sodelujoče države⁷ predložile leta 2017, je bilo leta 2016 skupaj 10 790 dovoljenih naprav, leta 2015 približno 10 950, leta 2014 pa približno 11 200.

Tako kot v prejšnjih letih so bila goriva, ki so izgorevala v okviru EU ETS, leta 2016 še vedno predvsem fosilna. Vendar je 29 držav poročalo tudi o uporabi biomase (v primerjavi

⁷ Pri sklicevanju na poročila iz člena 21 izraz „sodelujoče države“ ali preprosto „države“ vključuje 28 držav članic EU in države EGP (Islandijo, Norveško in Lihtenštajn).

s 27 leta 2015) v povezavi z 2 079 napravami (19 % vseh naprav). Le dve državi (Lihtenštajn in Malta) o uporabi biomase sploh nista poročali⁸. Emisije iz biomase so leta 2016 znašale približno 141 milijonov ton CO₂ (8 % sporočenih emisij v okviru EU ETS), medtem ko so leta 2015 znašale približno 125 milijonov ton CO₂ (približno 7 % sporočenih emisij v okviru EU ETS). Isti državi kot lani (Nemčija in Švedska) sta poročali o majhni uporabi biogoriv pri treh operaterjih zrakoplovov (leta 2015 so bili štirje)⁹.

V okviru kategorij naprav na podlagi letnih emisij¹⁰ je po podatkih za leto 2016 tako kot v prejšnjih letih približno 72 % naprav pripadalo kategoriji A, skoraj 21 % kategoriji B in malo več kot 7 % kategoriji C. Za več kot 6 202 naprave je bilo sporočeno, da so „naprave z nizkimi emisijami“ (57,5 % vseh).

Naprave EU ETS, ki vključujejo dejavnosti izgorevanja, je mogoče najti v vseh sodelujočih državah, v večini držav pa je mogoče najti dejavnosti rafiniranja nafte in proizvodnje jekla, cementa, apna, stekla, keramike ter papirne kaše in papirja. Kar zadeva dejavnosti EU ETS, ki so dodatno navedene v zvezi z emisijami toplogrednih plinov razen CO₂, je bilo sporočeno, da so dovoljenja za proizvodnjo primarnega aluminija in perfluoriranih ogljikovodikov izdana v 13 državah (v Nemčiji, Španiji, Franciji, Grčiji, na Islandiji, v Italiji, na Nizozemskem, Norveškem, v Romuniji, na Švedskem, v Sloveniji, na Slovaškem, v Združenem kraljestvu), za proizvodnjo dušikove kisline in N₂O pa v 21 državah (razen na Cipru, Danskem, v Estoniji, na Irskem, Islandiji, v Lihtenštajnu, Luksemburgu, Latviji, na Malti in v Sloveniji). O drugih sektorjih N₂O, tj. proizvodnji adipinske kisline ter proizvodnji glioksala in glioksilne kisline, so poročale tri države (Nemčija, Francija, Italija) oziroma dve državi (Nemčija, Francija). O dejavnostih zajemanja in shranjevanja CO₂ sta poročali isti državi (Francija in Norveška) kot lani.

Osem držav (Nemčija, Španija, Francija, Hrvaška, Islandija, Italija, Slovenija in Združeno kraljestvo) je uporabilo možnost izključitve malih onesnaževalcev iz EU ETS v skladu s členom 27 direktive o EU ETS. Tako kot leta 2015 je količina izključenih emisij za leto 2016 znašala približno 4 milijone ton CO₂ (približno 0,22 % vseh preverjenih emisij).

Glede na podatke, predložene leta 2017 v skladu s členom 21, je doslej sedem držav (Belgija, Danska, Francija, Hrvaška, Madžarska, Lihtenštajn in Litva) izkoristilo možnost iz določbe člena 13 Uredbe Komisije (EU) št. 601/2012 („uredbe o spremljanju in poročanju“), da se za nepremične naprave v primerih z majhnim tveganjem dovoli uporaba poenostavljenih načrtov za spremljanje. Od leta 2015 se je pridružila le Danska. V primeru operaterjev zrakoplovov z

⁸ Emisije biomase se v EU ETS štejejo za stopnjo nič, tj. o emisijah je treba poročati, a zanje ni treba predati pravic.

⁹ Emisije, povezane z uporabo biogoriv in sporočene v skladu s členom 21, znašajo manj kot 0,04 % skupnih emisij zadevnega operaterja zrakoplova.

¹⁰ Glej Uredbo Komisije (EU) št. 601/2012 z dne 21. junija 2012 o spremljanju emisij toplogrednih plinov in poročanju o njih v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 181, 12.7.2012, str. 30), v skladu s katero naprave kategorije C v ozračje letno izpustijo več kot 500 000 ton ekvivalenta CO₂, naprave kategorije B med 500 000 in 50 000 tonami ekvivalenta CO₂, naprave kategorije A pa manj kot 50 000 ton ekvivalenta CO₂. Poleg tega so „naprave z nizkimi emisijami“ podsklop naprav kategorije A, ki letno v ozračje izpustijo manj kot 25 000 ton ekvivalenta CO₂.

nizkimi emisijami so o uporabi te določbe poročale štiri države (Belgija, Finska, Islandija in Poljska), ki se jim je leta 2015 pridružila Belgija.

V zvezi z vključenostjo operaterjev zrakoplovov je bilo leta 2016 za 503 operaterje zrakoplovov sporočeno, da imajo načrt za spremljanje (v primerjavi s 524 leta 2015 in 611 leta 2014). To pomeni, da se število operaterjev zrakoplovov v EU ETS stabilizira. Skoraj 60 % (300) operaterjev, o katerih se je poročalo, je bilo komercialnih, preostalih 40 % (203) pa je bilo nekomercialnih¹¹. Skupno je 249 operaterjev zrakoplovov (skoraj 50 %) spadalo med male onesnaževalce (v primerjavi z 274 (52 %) leta 2015 in 329 (54 %) leta 2014).

2.2. Register Unije in evidenca transakcij Evropske unije (EUTL)

V registru Unije in evidenci transakcij Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EUTL) se beležijo lastništvo splošnih pravic in pravic za letalstvo ter transakcije v zvezi s pravicami, tako da se beležijo zneski na računih in transakcije med računi. Register in evidenco upravlja in vzdržuje Komisija, nacionalni administratorji registra v 31 sodelujočih državah pa so še vedno kontaktne točke za zastopnike približno 15 000 računov (podjetij ali fizičnih oseb).

Register Unije vsebuje račune za nepremične naprave in operaterje zrakoplovov, EUTL pa samodejno preveri, zabeleži in odobri vse transakcije med računi, s čimer zagotavlja skladnost vseh prenosov s pravili EU ETS. Register in EUTL tako evropskim onesnaževalcem, trgovcem in 31 nacionalnim organom omogočata opravljanje dejavnosti EU ETS: dodeljevanje brezplačnih pravic upravljavcem nepremičnih naprav in operaterjem zrakoplovov, beleženje emisij, omogočanje onesnaževalcem, poklicnim trgovcem in fizičnim osebam, da izvršujejo zaključene trgovske posle s prenosom pravic med računi, ter omogočanje onesnaževalcem, da svoje emisije pokrijejo s predajo pravic.

*Odločba št. 406/2009/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (UL L 140, 5.6.2009, str. 136).

Register Unije je tudi leta 2016 evropskim onesnaževalcem (upravljavcem nepremičnih naprav in operaterjem zrakoplovov), trgovcem in nacionalnim organom še naprej zagotavljal zanesljive storitve.

V registru je bilo uvedenih več tehničnih izboljšav in izboljšav v zvezi z uporabnostjo. Izboljšave se nanašajo na funkcije obravnavanja uporabnikov, račune in transakcije ter na sistem preverjanja pristnosti, ki je bil precej izboljššan in je postal EU Login.

¹¹ Primer komercialnega operaterja zrakoplova je potniški letalski prevoznik, ki opravlja storitve za splošno javnost. Primer nekomercialnega operaterja zrakoplova je zrakoplov v zasebni lasti.

Poleti 2017 je Komisija začela anketo o uporabniškem vmesniku registra Unije, v kateri je uporabnike prosila za mnenje o sedanjem delovanju vmesnika. Cilj je bil še izboljšati uporabniško izkušnjo registra.

3. DELOVANJE TRGA OGLJIK V LETU 2016

V tem poglavju so navedene informacije o ponudbi in povpraševanju v okviru EU ETS. Oddelek o ponudbi vključuje informacije o zgornji meji, brezplačni dodelitvi, programu NER 300, prodaji na dražbi, odstopanju od prodaje vseh pravic na dražbi za elektroenergetski sektor in uporabi mednarodnih dobropisov. Letošnje poročilo prvič vsebuje tudi poglavje o ureditvah nadomestil za posredne stroške zmanjševanja emisij.

V zvezi s povpraševanjem so zagotovljene informacije o številu preverjenih emisij ter metodah za uravnoteženje ponudbe in povpraševanja po pravicah, kot je rezerva za stabilnost trga.

3.1. Ponudba: pravice, ki so dane v obtok

3.1.1. Zgornja meja

Zgornja meja je absolutna količina TGP, ki se lahko izpusti v sistemu, da se zagotovi doseganje cilja glede zmanjšanja emisij, in ustreza številu pravic, ki so dane v obtok v obdobju trgovanja. V tretji fazi se uporablja skupna zgornja meja za celotno EU, ki nadomešča prejšnji sistem nacionalnih zgornjih mej.

Leta 2013 je bila zgornja meja za emisije iz nepremičnih naprav določena na 2 084 301 856 pravic. Ta zgornja meja se vsako leto zniža na podlagi linearnega faktorja zmanjšanja, ki znaša 1,74 % povprečja skupne količine pravic, izdanih vsako leto v obdobju 2008–2012, s čimer se bo zagotovilo, da bo število pravic, ki jih lahko uporabijo nepremične naprave, leta 2020 za 21 % manjše kot leta 2005.

Zgornja meja za letalski sektor je bila prvotno določena na 210 349 264 pravic za letalstvo na leto, kar je 5 % manj od povprečja letne ravni emisij iz letalstva v obdobju 2004–2006. 1. januarja 2014 se je zaradi pridružitve Hrvaške EU ETS povečala za 116 524 pravic za letalstvo. Ta zgornja meja naj bi upoštevala zakonodajo iz leta 2008*, s katero je bilo v EU ETS vključeno letalstvo in ki je določila, da se v EU ETS vključijo vsi leti iz EGP, v EGP ali znotraj njega. Vendar je bil med letoma 2013 in 2016 obseg EU ETS začasno omejen na lete znotraj EGP, da bi se podprla priprava globalnega ukrepa ICAO. Število pravic za letalstvo, ki so bile dane v obtok v obdobju 2013–2016, je bilo torej precej manjše od prvotne zgornje meje. Komisija je ob upoštevanju napredka v zvezi z globalnim ukrepom, doseženega oktobra 2016, predlagala nadaljevanje sedanjega pristopa tudi po letu 2016 (glej oddelek 4).

* Direktiva 2008/101/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o spremembi Direktive 2003/87/ES zaradi vključitve letalskih dejavnosti v sistem za trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov v Skupnosti.

V preglednici 2 so prikazani podatki o zgornji meji za nepremične naprave in število pravic za letalstvo, ki so letno dane v obtok¹², za vsako leto tretje faze EU ETS.

Preglednica 2: Zgornja meja EU ETS v obdobju 2013–2020

Leto	Letna zgornja meja (<i>naprave</i>)	Letne pravice za letalstvo, dane v obtok ¹³
2013	2 084 301 856	32 455 312

¹² Število pravic za letalstvo, ki so bile dane v obtok od leta 2013, je rezultat pristopa od spodaj navzgor, ki se začne z brezplačno dodelitvijo (določeno z referenčnimi merili na podlagi dejavnosti za dejavnost operaterjev v EGP). Število pravic za prodajo na dražbi se nato določi na podlagi dejstva, da bi morala brezplačna dodelitev (vključno s posebno rezervo za poznejšo razdelitev hitro rastočim operaterjem zrakoplovov in novim udeležencem) znašati 85 % vseh pravic, prodaja na dražbi pa 15 %.

¹³ Število pravic za letalstvo, danih v obtok v letih 2017, 2018, 2019 in 2020, bo odvisno od izida zakonodajnega predloga Komisije (glej oddelek 4).

2014	2 046 037 610	41 681 025
2015	2 007 773 364	48 543 026
2016	1 969 509 118	38 034 475
2017	1 931 244 873	37 833 819 ¹⁴
2018	1 892 980 627	
2019	1 854 716 381	
2020	1 816 452 135	

3.1.2. Izdane pravice

3.1.2.1. Brezplačna dodelitev

Čeprav je prodaja na dražbi v tretji fazi privzeta metoda dodeljevanja pravic do emisij podjetjem, vključenim v sistem EU ETS, se bo precej pravic do leta 2020 in po tem letu še naprej dodelilo brezplačno. Uporabljajo se naslednja načela:

- proizvodnja električne energije brezplačnih pravic ne prejema več;
- pravice se razdelijo brezplačno v skladu z usklajenimi pravili na ravni EU;
- brezplačna dodelitev temelji na referenčnih merilih uspešnosti, da se okrepijo spodbude za zmanjšanje emisij TGP in nagradijo najučinkovitejše naprave;
- vzpostavljena je bila rezerva za nove udeležence na ravni EU, ki je enaka 5 % skupne količine pravic za tretjo fazo.

Brezplačne pravice se dodelijo industrijskim napravam za obravnavo morebitnega tveganja selitve virov CO₂ (situacija, ko podjetja zaradi stroškov, povezanih s podnebno politiko EU, selijo proizvodnjo v tretje države z manj strogimi omejitvami glede emisij TGP, kar lahko povzroči povečanje njihovih skupnih emisij). Sektorji in podsektorji, ki veljajo za izpostavljene visokemu tveganju selitve virov CO₂, se vključijo v seznam sektorjev, izpostavljenih selitvi virov CO₂*, ki trenutno zajema obdobje 2015–2019.

*Veljavni seznam sektorjev, izpostavljenih tveganju selitvi virov CO₂, je na voljo na naslovu: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX%3A32014D0746>.

¹⁴ Vključeni podatki o dražbi so iz avgusta 2017 (glej oddelek 4).

V tretji fazi bo 39 % skupne količine razpoložljivih pravic brezplačno dodeljenih industrijskim napravam in obratom za proizvodnjo električne energije za toploto, ki jo proizvedejo. Ta delež se bo dodatno povečal zaradi dodelitev novim udeležencem do leta 2020. Ni mogoče opredeliti, kolikšen del rezerve za nove udeležence se bo uporabil v prihodnjih letih. Vendar je mogoče na podlagi ocene učinka Komisije iz leta 2015¹⁵ pričakovati, da se bosta skladno s trendi iz rezerve za nove udeležence dodatno brezplačno dodelila največ 2 % zgornje meje. Zato bo brezplačna dodelitev v tretji fazi predvidoma znašala približno 41 % skupnega zneska. Poleg tega se približno 2 % zgornje meje uporabita za financiranje začetka uporabe inovativnih nizkoogljičnih tehnologij prek programa NER 300¹⁶. Zato delež, ki je v tretji fazi prodan na dražbi, znaša 57 %.

V tretji fazi so do dodatne brezplačne dodelitve iz rezerve za nove udeležence upravičene nove naprave in naprave, ki znatno povečajo zmogljivost. Začetna rezerva za nove udeležence, zmanjšana za 300 milijonov pravic za program NER 300, je zajemala 480,2 milijona pravic. Za celo tretjo fazo je bilo rezerviranega 139,9 milijona pravic za 654 naprav¹⁷. Ostanek rezerve za nove udeležence, ki znaša 340,3 milijona pravic, se lahko razdeli v prihodnje. Vendar se pričakuje, da bo precej teh pravic ostalo nedodeljenih.

Do junija 2017 se je zaradi zaprtja naprav ali zmanjšanja njihove proizvodnje ali proizvodne zmogljivosti število dodeljenih pravic zmanjšalo za približno 301,9 milijona v primerjavi s številom, ki se je na začetku uporabilo za izračun dodelitve v tretji fazi.

Preglednica 3: Število brezplačnih pravic, dodeljenih industriji med letoma 2013 in 2017 (v milijonih)¹⁸

	2013	2014	2015	2016	2017
Brezplačna dodelitev¹⁹ (EU-28 + države Efte, ki so del EGP)	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2
Dodelitev iz rezerve za nove udeležence (greenfield naložbe in povečanja zmogljivosti)	11,2	14,6	17,3	18,3	17,6

¹⁵ SWD(2015) 135 final,

https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/revision/docs/impact_assessment_en.pdf.

¹⁶ NER 300 je program financiranja inovativnih predstavitvenih projektov nizkoogljične energije, ki se financira z monetizacijo 300 milijonov pravic do emisij iz rezerve za nove udeležence (glej oddelek 3.1.2.2).

¹⁷ Predstavljeni podatki so iz julija 2017:

https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/allowances/docs/170711_status_table_ner.pdf.

¹⁸ Podatki vključujejo priglasitve, prejete do julija 2017, in se lahko zelo spremenijo zaradi poznejših priglasitev, ki jih predložijo države članice.

¹⁹ Začetna količina pred uporabo zmanjšanj, navedenih v nadaljevanju v preglednici.

Nedodeljene brezplačne pravice zaradi zaprtja ali sprememb v proizvodnji ali proizvodni zmogljivosti	40,2	58,6	69,9	65,5	67,5
---	------	------	------	------	------

Ker je povpraševanje po brezplačnih pravicah preseglo razpoložljivo količino, so se dodelitve za vse naprave, vključene v sistem EU ETS, zmanjšale za enak delež na podlagi „medsektorskega korekcijskega faktorja“ (v skladu z direktivo o EU ETS). Korekcijski faktor je bil izračunan kot zmanjšanje števila brezplačnih pravic za približno 6 % leta 2013, pri čemer se ta delež vsako leto poveča in bo leta 2020 dosegel približno 18 %.

28. aprila 2016 je Sodišče Evropske unije²⁰ z učinkom od 1. marca 2017 razveljavilo vrednosti medsektorskega korekcijskega faktorja, določene v Sklepu Komisije 2013/448/EU (glej Dodatek 5 k Prilogi). Posledično je Komisija 24. januarja 2017 revidirala vrednosti, določene v navedenem sklepu²¹, da bi jih uskladila s sodbo Sodišča.

²⁰ Sodba Sodišča z dne 28. aprila 2016 v združenih zadevah C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 in od C-391/14 do C-393/14, Borealis Polyolefine GmbH in drugi / Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft in drugi, EU:C:2016:311.

²¹ Sklep Komisije (EU) 2017/126 (UL L 19, 25.1.2017, str. 93).

3.1.2.2. Program NER 300

Program NER 300 je obsežen program financiranja inovativnih predstavitvenih projektov nizkoogljične energije. Namenjen je predstavitvi okoljsko varnega zajemanja in shranjevanja CO₂ (v nadaljnjem besedilu: CCS) ter inovativnih tehnologij na področju obnovljivih virov energije (v nadaljnjem besedilu: OVE) v komercialnem obsegu v EU.

Financira se z monetizacijo 300 milijonov pravic do emisij iz rezerve za nove udeležence, vzpostavljene za tretjo fazo EU ETS. Z monetizacijo pridobljena sredstva so bila dodeljena projektom, izbranim z dvema razpisoma za zbiranje predlogov, in sicer decembra 2012 in julija 2014.

Na podlagi razpisov so bila v skupaj 20 državah članicah EU dodeljena sredstva v vrednosti 2,1 milijarde EUR, ki jih je prejelo 38 projektov OVE in en projekt CCS. Od tega se štirje projekti že izvajajo: bioenergijski projekt BEST v Italiji, bioenergijski projekt Verbiostraw v Nemčiji, projekt vetrne energije Windpark Blaiken na Švedskem in od 1. julija 2017 projekt vetrne elektrarne na morju Veja Mate ob nemški obali Severnega morja.

Doslej je bila pri skupaj 13 projektih sprejeta končna odločitev o naložbah, štirje projekti pa so bili preklicani. Komisija je predlagala ponovno naložbo neporabljenih sredstev iz preklicanih projektov, ki znašajo najmanj 436 milijonov EUR, v obstoječe finančne instrumente, tj. v predstavitvene projekte na področju energije InnovFin in dolžniški instrument v okviru instrumenta za povezovanje Evrope, ki ju upravlja Evropska investicijska banka (EIB). V ta namen so države članice maja 2017 v Odboru za podnebne spremembe odobrile ustrezno spremembo²² sklepa o programu NER 300²³.

Preglednica 4: Projekti programa NER 300, ki so jim bila sredstva dodeljena v okviru prvega in drugega razpisa za zbiranje predlogov²⁴

	Prvi razpis za zbiranje predlogov	Drugi razpis za zbiranje predlogov
Projekti, ki se načrtujejo	1	17
Projekti, pri katerih je bila sprejeta končna odločitev o naložbi	11	2
Projekti, ki se izvajajo	4	0
Preklicani projekti	4	0
<i>Skupaj</i>	<i>20</i>	<i>19</i>

²² https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/lowcarbon/ner300/docs/2017_draft_amendment_post_ccc_en.pdf.

²³ Sklep Komisije 2010/670/EU (UL L 290, 6.11.2010, str. 39).

²⁴ V skladu s Sklepom Komisije 2010/670/EU je treba pri projektih, ki so jim bila sredstva dodeljena v okviru prvega razpisa, končno odločitev o naložbi sprejeti do konca leta 2016, pri projektih, ki so jim bila sredstva dodeljena v okviru drugega razpisa, pa do konca junija 2018.

Objava nadaljnjih razpisov za zbiranje predlogov za program NER 300 ni predvidena. Komisija se zdaj osredotoča na izvajanje²⁵ projektov, izbranih za financiranje, in na hitro ponovno naložbo neporabljenih sredstev.

3.1.2.3. Nadomestilo za posredne stroške zmanjševanja emisij

Kot je pojasnjeno v oddelku 3.1.2.1, so energetske intenzivni sektorji, ki veljajo za izpostavljene tveganju selitve virov CO₂, upravičeni do brezplačnih pravic za pokritje neposrednih stroškov zmanjševanja emisij. Poleg tega lahko države članice EU dodelijo državno pomoč za nadomestilo za posredne stroške zmanjševanja emisij nekaterim intenzivnim porabnikom električne energije v industriji, tj. zvišanje cen električne energije, ki ga proizvajalci električne energije prenesejo na potrošnike zaradi EU ETS.

Komisija je zaradi zagotovitve usklajene uporabe nadomestila za posredne stroške zmanjševanja emisij v vseh državah članicah in zmanjšanja izkrivljanja konkurence na notranjem trgu za obdobje 2013–2020 sprejela smernice za državno pomoč v okviru EU ETS*. V smernicah so med drugim določeni upravičeni sektorji in najvišji zneski nadomestila za posredne stroške zmanjševanja emisij. Državna pomoč, dodeljena v ta namen, je delna in se postopoma znižuje**, s čimer se ohranjajo spodbude za učinkovitost električne energije in prehod na „zeleno“ električno energijo skladno s cilji EU ETS.

* Smernice za nekatere ukrepe državne pomoči v okviru sistema za trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov po letu 2012 (UL C 158, 5.6.2012, str. 4).

Doslej je Komisija odobrila deset shem državne pomoči za nadomestilo za posredne stroške zmanjševanja emisij. V preglednici 5 je predstavljen povzetek ureditev nadomestil za posredne stroške zmanjševanja emisij, ki so bile odobrene od leta 2013.

Preglednica 5: Ureditve nadomestil za posredne stroške zmanjševanja emisij, odobrene v okviru smernic za državno pomoč v okviru ETS iz leta 2012²⁶

Država članica	Odobrena zgornja meja ureditev nadomestil za posredne stroške zmanjševanja emisij / (letna povprečna odobrena zgornja meja)	Trajanje ureditve	Prihodki držav članic od dražb v letu 2016 (brez pravic za letalstvo)
Združeno kraljestvo	113 mio. GBP ²⁷ / (13–50)	2013–2020	419 mio. EUR
Nemčija	756 mio. EUR ²⁸ / (203–350)	2013–2020	846 mio. EUR
Belgija	113 mio. EUR ²⁹ / (38)	2013–2020	107 mio. EUR

²⁵ Interaktivni zemljevid, ki prikazuje izvajanje projekta, je na voljo na naslovu: <https://setis.ec.europa.eu/NER300>.

²⁶ Nezaupne različice vseh odločitev so na voljo na spletišču GD za konkurenco: http://ec.europa.eu/competition/eojade/isef/index.cfm?clear=1&policy_area_id=3.

²⁷ Predvideni proračun je za obdobje 2013–2015.

²⁸ Predvideni proračun je za obdobje 2013–2015.

Nizozemska	156 mio. EUR ³⁰ / (78)	2013–2020	142 mio. EUR
Grčija	160 mio. EUR ³¹ / (40)	2013–2020	147 mio. EUR
Litva	13,1 mio. EUR / (1–3)	2014–2020	21 mio. EUR
Slovaška	250 mio. EUR / (35)	2014–2020	65 mio. EUR
Francija	364 mio. EUR / (61)	2015–2020	231 mio. EUR
Finska	149 mio. EUR / (30)	2016–2020	71 mio. EUR
Španija	5 mio. EUR / (1–3)	2013–2015	365 mio. EUR
	106 mio. EUR / (6–25)	2016–2020	

3.1.2.4. Prodaja pravic na dražbi

Od tretje faze EU ETS je prodaja na dražbi na primarnem trgu privzeti način za dodelitev pravic. Med to fazo naj bi bilo na dražbi prodanih več kot polovica pravic, pri čemer se bo ta delež v celotnem obdobju trgovanja nenehno večal. Dražbe zakonsko ureja uredba o prodaji na dražbi*, ki določa časovni načrt, upravljanje in druge vidike izvajanja dražb, da bi se zagotovil odprt, pregleden, usklajen in nediskriminatoren postopek.

* Uredba Komisije (EU) št. 1031/2010 z dne 12. novembra 2010 o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisij toplogrednih plinov na podlagi Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov v Skupnosti (UL L 302, 18.11.2010, str. 1).

V obdobju poročanja so se dražbe izvajale prek naslednjih dražbenih sistemov:

- European Energy Exchange AG (v nadaljnjem besedilu: sistem EEX), ki se uporablja kot skupni dražbeni sistem za 25 držav članic, ki sodelujejo v skupnem postopku oddaje javnega naročila, in za Poljsko, ki se je odločila, da ne bo sodelovala v skupnem postopku oddaje javnega naročila, vendar še ni imenovala svojega dražbenega sistema. Sistem EEX od 5. septembra 2016 izvaja dražbe kot drugi skupni dražbeni sistem, imenovan 13. julija 2016;
- sistem EEX, ki izvaja dražbe za Nemčijo kot samostojni dražbeni sistem;
- ICE Future Europe (v nadaljnjem besedilu: sistem ICE), ki izvaja dražbe za Združeno kraljestvo kot samostojni dražbeni sistem.

Islandija, Lihtenštajn in Norveška še niso začeli prodajati pravic na dražbi.

Leta 2016 je bilo v okviru dražbenega sistema EEX, ki prodaja pravice v imenu 27 držav članic (25 držav članic, ki sodelujejo v skupnem dražbenem sistemu, Nemčije in Poljske), prodanih 89 % vseh pravic, prodanih na dražbi, v okviru dražbenega sistema ICE pa je bilo v imenu Združenega kraljestva prodanih 11 % vseh pravic, prodanih na dražbi.

²⁹ Najvišji predvideni skupni proračun je odvisen od predvidene cene ogljika.

³⁰ Predvideni proračun je za obdobje 2014–2015.

³¹ Predvideni proračun je za obdobje 2015–2018.

4. maja 2017 je bila v dražbenih sistemih opravljena tisoča dražba v okviru uredbe o dražbi pravic. Do 30. junija 2017 je bilo opravljenih 1 036 dražb.

V preglednici 6 je prikazan pregled količin pravic, prodanih v okviru dražbenih sistemov EEX in ICE do 30. junija 2017, vključno z zgodnjimi dražbami³² splošnih pravic. Količina splošnih pravic je bila določena ob upoštevanju Sklepa št. 1359/2013/EU o odložitvi 900 milijonov pravic iz let 2014, 2015 in 2016. Količina pravic za letalstvo je bila določena v skladu z začasnimi odstopanji za letalski sektor iz Sklepa št. 377/2013/EU in Uredbe (EU) št. 421/2014.

Preglednica 6: Skupna količina pravic iz tretje faze, prodanih na dražbi v obdobju 2012–2017

Leto	Splošne pravice	Pravice za letalstvo
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017 (do 1. aprila) ³³	241 935 000	0

Dražbe so praviloma potekale nemoteno, končne cene na dražbi pa so bile na splošno v skladu s cenami na sekundarnem trgu, pri čemer ni bilo večjih težav ali incidentov. Zaradi prehoda s prehodnega dražbenega sistema na skupni dražbeni sistem, ki ga je nasledil, približno en teden v avgustu 2016 v 25 sodelujočih državah članicah dražbe niso potekale.

Dražba, ki naj bi jo 25. maja 2016 sistem EEX izvedel za Poljsko, in dražba, ki naj bi jo sistem ICE 14. decembra 2016 izvedel za Združeno kraljestvo, sta bili preklicani v skladu z določbami uredbe o dražbi pravic. Dražba za Poljsko je bila preklicana zaradi neizpolnjevanja pridržane cene, dražba za Združeno kraljestvo pa zato, ker skupna količina ponudb ni dosegla količine pravic za prodajo na dražbi. Skupaj s tema dražbama je bilo od konca leta 2012 skupaj preklicanih pet od več kot tisoč dražb, opravljenih v skladu z uredbo o dražbi pravic. V Dodatku 2 k Prilogi je prikazan pregled končnih cen na dražbi, števila udeležencev in deleža pokritosti za dražbe splošnih pravic od leta 2013 do 30. junija 2017.

³² V letu 2012 so se zaradi komercialne prakse vnaprejšnje prodaje električne energije in kupovanja potrebnih surovin (vključno s pravicami) po prodaji proizvedene energije, ki je razširjena v elektroenergetskem sektorju, izvajale zgodnje dražbe pravic iz tretje faze.

³³ Poleg tega je bilo med 1. aprilom in 30. junijem 2017 na dražbi prodanih 244 388 000 splošnih pravic. V skladu z objavljenimi časovnimi razporedi dražb za leto 2017 naj bi se med julijem in decembrom 2017 na dražbi prodalo še 452 064 000 splošnih pravic.

Dražbeni sistemi podrobne izide posameznih dražb objavijo na posebnih spletnih mestih. Dodatne informacije o uspešnosti dražb, vključno z informacijami o udeležbi, deležu pokritosti in cenah, so navedene v poročilih držav članic, ki jih objavi Komisija³⁴.

Skupni prihodki, ustvarjeni na dražbah med letom 2012 in 30. junijem 2017, so presegli 18,4 milijarde EUR (samo v letu 2016 so skupni ustvarjeni prihodki znašali 3,79 milijarde EUR). V skladu z direktivo o EU ETS bi morale države članice najmanj 50 % prihodkov od dražb, vključno z vsemi prihodki, ustvarjenimi s pravicami, razdeljenimi zaradi solidarnosti in rasti, nameniti podnebnim in energetskim ukrepom. Z dražbami pravic ETS je bilo leta 2016 za države članice ustvarjenih 3,79 milijarde EUR prihodkov. Po informacijah, predloženih Komisiji, so države članice leta 2016 približno 80 % teh prihodkov porabile ali nameravale porabiti za posebne podnebne in energetske ukrepe³⁵, vendar med njimi obstajajo razlike³⁶.

3.1.2.5. *Odstopanje od prodaje vseh pravic na dražbi za elektroenergetski sektor*

Odstopanje od splošnega pravila prodaje na dražbi je določeno v členu 10c direktive o EU ETS, in sicer da bi se v nekaterih državah članicah EU podprle naložbe v posodobitev elektroenergetskega sektorja. To odstopanje uporablja osem od desetih upravičenih držav članic*, ki proizvajalcem električne energije dodeljujejo določeno število brezplačnih pravic, če se izvajajo ustrezne naložbe.

Brezplačne pravice iz člena 10c se odštejejo od količine pravic, ki bi jih zadevna država članica sicer prodala na dražbi. Odvisno od nacionalnih pravil za izvajanje odstopanja lahko proizvajalci električne energije prejmejo brezplačne pravice v vrednosti, ki je enaka vrednosti izvedenih naložb iz njihovih nacionalnih naložbenih načrtov ali plačilom v nacionalni sklad, iz katerega se te naložbe financirajo.

*Do tega odstopanja so upravičeni Bolgarija, Ciper, Češka, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska in Romunija. Malta in Latvija sta se odločili, da ga ne bosta uporabili.

Število brezplačnih pravic, ki so bile proizvajalcem električne energije dodeljene leta 2016, je navedeno v preglednici 1 v Dodatku 1 k Prilogi, največje število pravic na leto pa je navedeno v preglednici 2 v Dodatku 1.

Skupna vrednost podpore za naložbe iz poročil za obdobje 2009–2016 znaša približno 11 milijard EUR. Približno 80 % tega zneska je bilo namenjenih nadgradnji in dodatnemu opremljanju infrastrukture, ostalo pa naložbam v čiste tehnologije ali diverzifikacijo oskrbe. Med nekaterimi primeri naložb so zmanjšanje porabe energije pri proizvodnji električne

³⁴ Takšna poročila so na voljo na posebnem spletnem mestu Komisije na naslovu:

http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_en.htm.

³⁵ Glej člen 10(3) direktive o EU ETS.

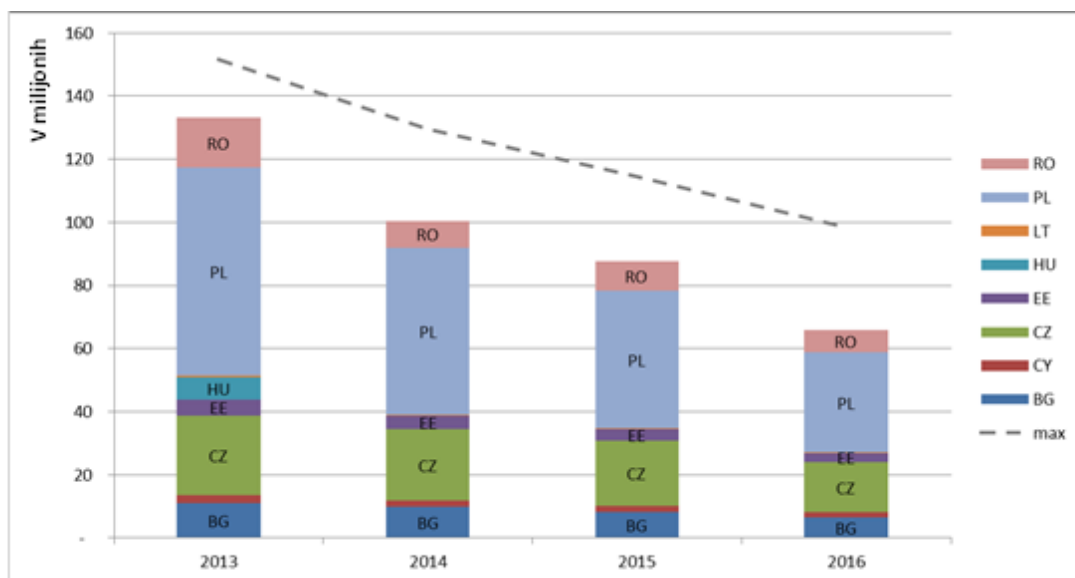
³⁶ Analiza porabe prihodkov od dražb v državah članicah je na voljo na naslovu:

https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/auctioning/docs/auction_revenues_report_2017_en.pdf.

energije v Litvi, zamenjava izolacije na obstoječih daljnovodih za distribucijo pare na Češkem in izgradnja naprave za sproizvodnjo, ki deluje predvsem na zemeljski plin, v Bolgariji.

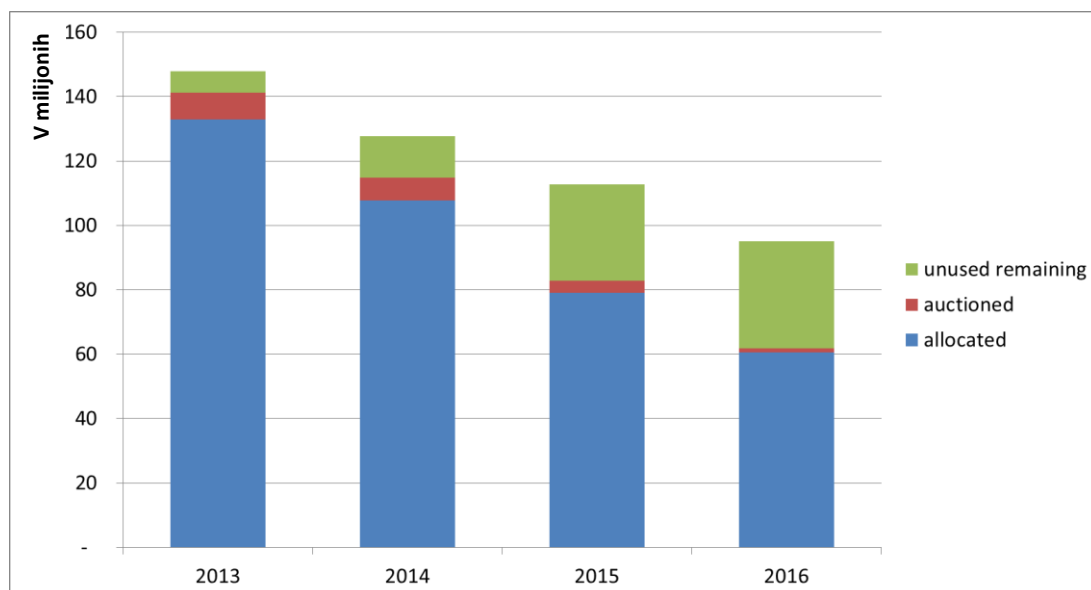
Vse pravice, ki niso brezplačno dodeljene, se prodajo na dražbi. Na sliki 1 je prikazano število pravic, za katere so upravičene države članice zaprosile v obdobju 2013–2016.

Slika 1: Brezplačne pravice, ki so bile dodeljene v skladu s členom 10c

Na sliki 2 je v zvezi s pravicami iz člena 10c prikazan obseg, v katerem so bile dodeljene, prodane na dražbi ali neuporabljene. Tako je bilo 82 milijonov neuporabljenih pravic odšteti od deleža pravic Poljske, prodanih na dražbi med letoma 2013 in 2016, vendar še niso bile brezplačno dodeljene ali dodane dražbam.

Slika 2: Porazdelitev pravic (dodeljene, prodane na dražbi, preostale neuporabljene)

	Dodeljene pravice
	Pravice, prodane na dražbi
	Preostale neuporabljene pravice

V preglednici 7 je prikazano število neuporabljenih pravic, odšteti za leta do 2016, ki so bile prodane na dražbi v obdobju 2013–2016, ter število preostalih neuporabljenih pravic.

Preglednica 7: Ravnanje z neuporabljenimi pravicami iz člena 10c v obdobju 2013–2016

Država članica	Število neuporabljenih pravic iz člena 10c, ki so bile prodane na dražbi (v milijonih)	Število preostalih neuporabljenih pravic ³⁷ (v milijonih)
Bolgarija	6,9	0,0
Ciper	0,0	0,0
Češka	0,1	0,2
Estonija	0,2	0,3
Madžarska	0	0,9
Litva	0,3	0,6
Poljska	0,0	82,8
Romunija	8,8	6,6
Skupaj	16,3	90,5

³⁷ Vključuje količine iz časovnega razporeda dražb za leto 2017.

3.1.3. Mednarodni dobropisi

Udeleženci v EU ETS lahko del svojih obveznosti v okviru EU ETS do leta 2020 izpolnijo z uporabo mednarodnih dobropisov iz mehanizma čistega razvoja in skupnega izvajanja iz Kjotskega protokola*. Ti dobropisi so finančni instrumenti, ki predstavljajo tona CO₂, odstranjeno iz ozračja ali zmanjšano v njem zaradi projekta zmanjševanja emisij. V tretji fazi se dobropisi ne predajo več neposredno, ampak jih je mogoče kadar koli v koledarskem letu zamenjati za pravice.

Udeleženci v EU ETS morajo pri uporabi dobropisov upoštevati številne standarde kakovosti: dobropisi se ne sprejemajo iz jedrskih projektov, projektov pogozdovanja in ponovnega pogozdovanja, novi projekti, registrirani po letu 2012, pa se morajo izvajati v najmanj razvitih državah. Določene so tudi najvišje stopnje dobropisov, ki jih lahko uporabijo upravljavci nepremičnih naprav in operaterji zrakoplovov**.

* S projekti mehanizma čistega razvoja in skupnega izvajanja se ustvarijo kjotski dobropisi za ogljik: potrjena zmanjšanja emisij (CER) oziroma enote zmanjšanja emisij (ERU). Uredba Komisije (EU) št. 389/2013 določa, da bi bilo treba enote zmanjšanja emisij, ki jih izdajo tretje države, ki nimajo pravno zavezujočih in količinsko opredeljenih ciljev glede zmanjšanja emisij v obdobju 2013–2020, kot so določeni v spremembi Kjotskega protokola, ki je bila sprejeta v Dohi, ali ki niso deponirale listine o ratifikaciji v zvezi s to spremembo, hraniti v registru Unije samo, če je bilo potrjeno, da se nanašajo na zmanjšanja emisij, za katera je bilo preverjeno, da so bila dosežena pred letom 2013.

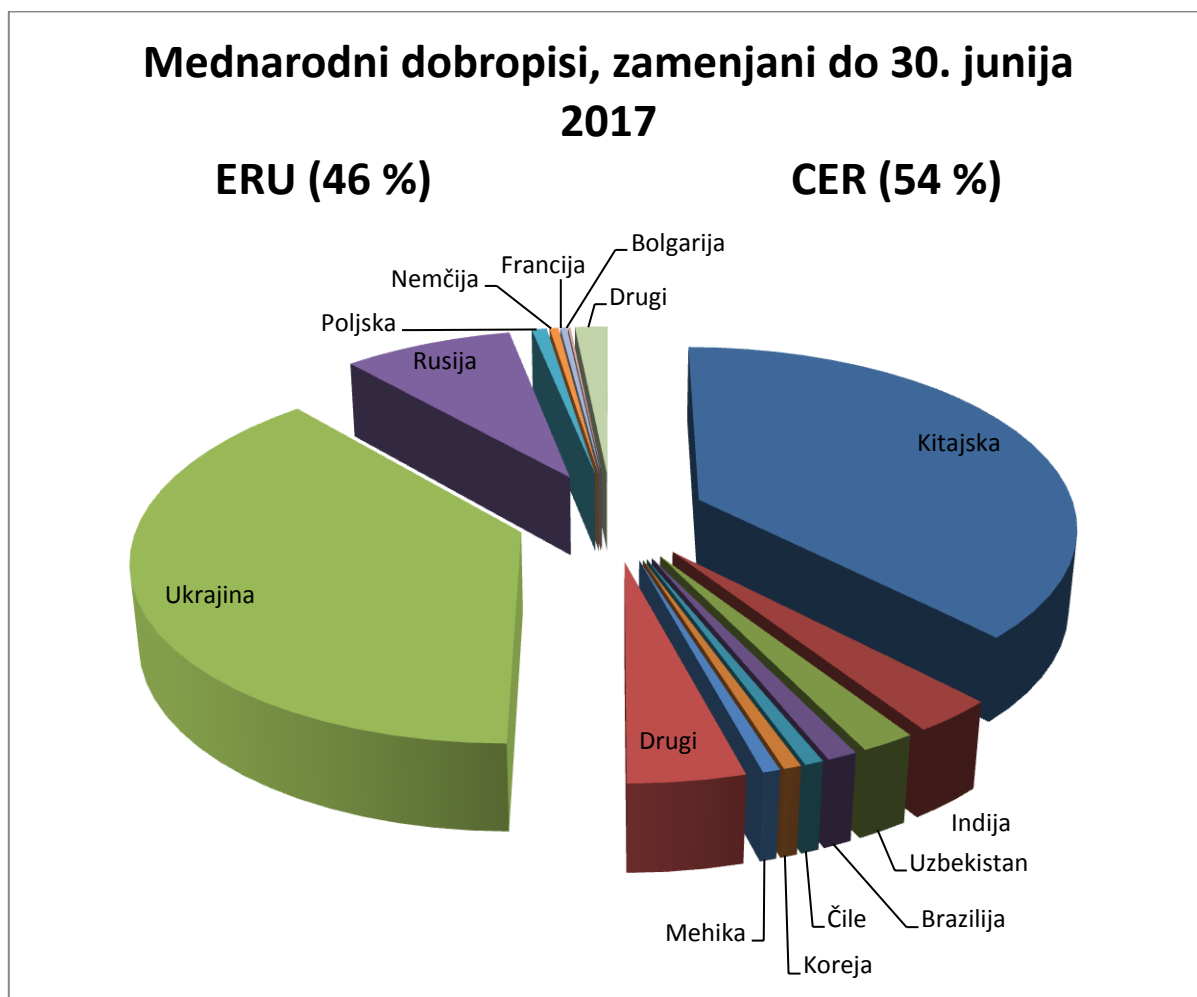
**Uredba Komisije (EU) št. 1123/2013 z dne 8. novembra 2013 o določanju upravičenosti do mednarodnih dobropisov v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 299, 9.11.2013, str. 32).

Čeprav bo natančna količina upravičenosti do mednarodnih dobropisov v drugi in tretji fazi (2008–2020) deloma odvisna od količine prihodnjih preverjenih emisij, tržni analitiki ocenjujejo, da bo znašala približno 1,6 milijarde dobropisov. 30. junija 2017 je skupno število

uporabljenih ali zamenjanih mednarodnih dobropisov znašalo 1,48 milijarde, kar je več kot 90 % ocenjene največje dovoljene vrednosti.

Na sliki 3 je prikazana zamenjava mednarodnih dobropisov. Za celoten pregled glej Dodatek 3 k Prilogi.

Slika 3: Povzetek zamenjave mednarodnih dobropisov do 30. junija 2017

3.2. Povpraševanje: pravice, vzete iz obtoka

Po podatkih iz registra Unije so se emisije TGP iz naprav, ki sodelujejo v EU ETS, leta 2016 v primerjavi z letom 2015 po ocenah zmanjšale za 2,9 %. To kaže na trend zmanjševanja emisij od začetka tretje faze sistema leta 2013.

Preglednica 8: Preverjene emisije (v milijonih ton ekvivalenta CO₂)

Leto	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Preverjene emisije skupaj	1 904	1 867	1 908	1 814	1 803	1 750
Sprememba glede na leto x – 1	-1,8 %	-2 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %
Preverjene emisije iz elektroenergetskega sektorja	1 185	1 181	1 128	1 039	1 031	982
Sprememba glede na leto x – 1		-0,3 %	-4,4 %	-7,9 %	-0,8 %	-4,8 %
Preverjene emisije iz industrijskih naprav	720	686	780	775	772	768
Sprememba glede na leto x – 1		-4,6 %	13,7 %	-0,7 %	-0,4 %	-0,5 %
Stopnja realne rasti BDP v	1,7 %	-0,5 %	0,2 %	1,7 %	2,2 %	1,9 %

EU-28						
--------------	--	--	--	--	--	--

Podatki o BDP, kot so navedeni na spletnem mestu:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>

(dostop julija 2017). Preverjene emisije iz letalstva so sporočene ločeno v oddelku 4.

Kot je razvidno iz preglednice, so bile dejavnosti izgorevanja glavno gonilo zmanjšanj preverjenih emisij.

Leta 2016 je bilo prostovoljno ukinjenih 63 573 pravic. Skupno je bilo do zdaj evidentiranih 267 933 prostovoljnih ukinitvev pravic.

3.3. Uravnoteženje ponudbe in povpraševanja

EU ETS je na začetku tretje faze zaznamovalo veliko neravnotežje med ponudbo pravic in povpraševanjem po njih, kar je leta 2013 povzročilo presežek pravic v višini približno 2,1 milijarde. Leta 2014 se je presežek nekoliko zmanjšal, leta 2015 je močno upadel na 1,78 milijarde pravic, leta 2016 pa na 1,69 milijarde pravic. V tem se kaže učinek nadaljnega zmanjšanja ponudbe pravic za 200 milijonov v letu 2016, ki je bilo zadnje leto ukrepa odložitve. Leta 2016 so se emisije zmanjšale za približno 2,9 %, manjše povpraševanje pa je deloma uravnotežilo učinek zmanjšanja ponudbe na presežek.

Za odpravo strukturnega neravnotežja med ponudbo pravic in povpraševanjem po njih je bila leta 2015 dogovorjena vzpostavitev rezerve za stabilnost trga, da bi bila ponudba pravic do emisij za prodajo na dražbi bolj prilagodljiva. Odložene pravice se bodo na koncu prenesle v rezervo, ki se bo začela izvajati januarja 2019.

Ključni pojem za delovanje rezerve za stabilnost trga je skupno število pravic v obtoku. Če bo skupno število pravic v obtoku nad predhodno določeno zgornjo mejo (833 milijonov pravic), bodo pravice rezervi dodane, po drugi strani pa bodo iz rezerve sproščene, če bo število pravic v obtoku pod predhodno določeno spodnjo mejo (manj kot 400 milijonov pravic)*. Pravice se torej dodajo v rezervo za stabilnost trga ali pa se iz nje sprostijo, če so pravice v obtoku zunaj predhodno določenega razpona. V rezervo se dodajo tudi odložene in tako imenovane nedodeljene** pravice.

*Ali če se sprejmejo ukrepi iz člena 29a direktive o EU ETS.

**Nedodeljene pravice so pravice, ki niso dodeljene v skladu s členom 10a(7) direktive o EU ETS, tj. pravice, ki ostanejo v rezervi za nove udeležence, in pravice, ki izhajajo iz uporabe člena 10a(19) in (20), tj. pravice, predvidene za brezplačno dodelitev napravam, ki pa so ostale nedodeljene zaradi (delnega) prenehanja dejavnosti ali znatnega zmanjšanja zmogljivosti. Dejansko „nedodeljene“ pravice, ki izhajajo iz uporabe ustreznega faktorja selitve virov CO₂ za sektorje, ki v sedanjem obdobju niso vključeni v seznam sektorjev, izpostavljenih selitvi virov CO₂, ter pravice, ki se ne dodelijo v skladu s členom 10c direktive o EU ETS, niso predvidene za vključitev v rezervo za stabilnost trga v skladu s členom 1(3) Sklepa (EU) 2015/1814. Take pravice torej niso zajete (glej stran 225 Ocene učinka (SWD(2015) 135 final), ki je priložena predlogu spremembe direktive o EU ETS).

Skupno število pravic v obtoku, ki je pomembno za določitev njihovega dodajanja v rezervo za stabilnost trga in sproščanja iz nje, se izračuna po naslednji formuli:

Skupno število pravic v obtoku = ponudba – (povpraševanje³⁸ + pravice v rezervi za stabilnost trga)

Ponudba pravic do emisij je sestavljena iz pravic, prenesenih iz druge faze EU ETS (2008–2012), pravic, ki se prodajajo na dražbi, brezplačno dodeljenih pravic in pravic v rezervi za nove udeležence, povpraševanje pa določajo emisije naprav in ukinjene pravice. Za podrobnejše informacije glej preglednico 1 v Dodatku 4 k Prilogi.

Izhodišče za določitev skupnega števila pravic v obtoku je skupno število pravic, ki so ostale po drugi fazi in niso bile predane ali ukinjene³⁹. Ta „skupna količina shranjenih pravic“, ki znaša 1 749 540 826 pravic⁴⁰, torej predstavlja točno število pravic ETS v obtoku na začetku tretjega obdobja trgovanja v okviru EU ETS.

Poročilo o trgu ogljika dopušča konsolidacijo številčnih podatkov za ponudbo in povpraševanje, ki so objavljeni v skladu s časovnim razporedom obveznosti poročanja iz direktive o EU ETS in njenih izvedbenih določb. Ta časovni razpored, ustrezni podatki in obseg so navedeni v preglednici 2 v Dodatku 4 k Prilogi. Na sliki 4 je prikazana sestava ponudbe in povpraševanja v letu 2016. Ustrezni podatki so bili objavljeni tudi v sporočilu o skupnem številu pravic v obtoku za namene rezerve za stabilnost trga⁴¹.

Slika 4: Sestava kumulativne ponudbe in povpraševanja do konca leta 2016

Ponudba (kumulativno, v milijonih)

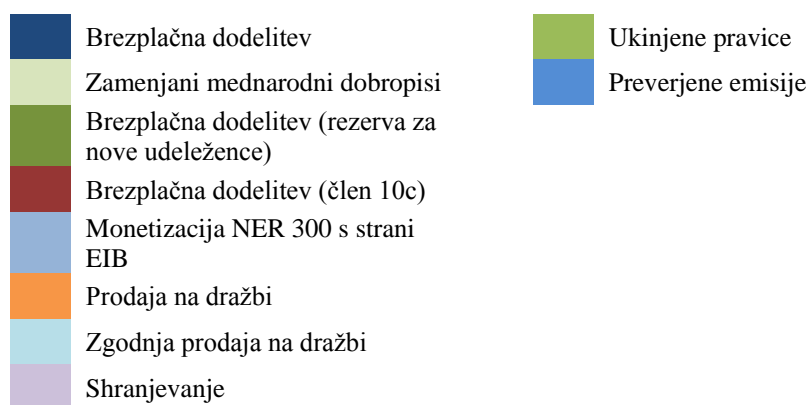
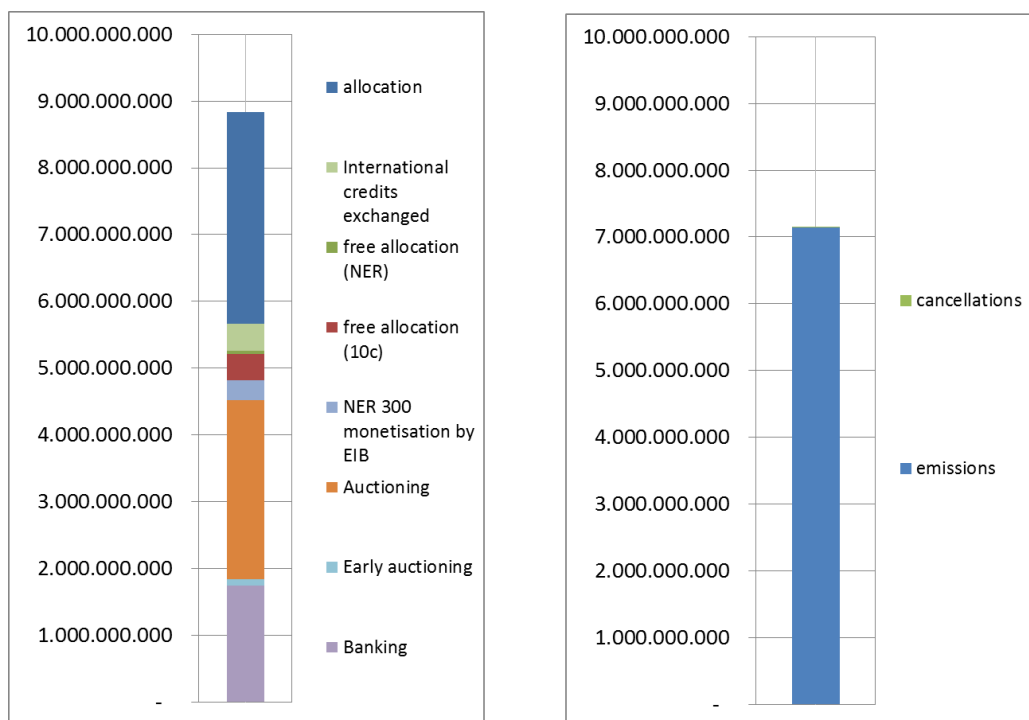
Povpraševanje (kumulativno, v milijonih)

³⁸ To vključuje tudi ukinjene pravice.

³⁹ Te pravice so bile ob koncu drugega obdobja trgovanja nadomeščene s pravicami tretje faze. Skupnemu številu pravic v obtoku niso dodane nobene druge pravice iz obdobja pred tretjim obdobjem trgovanja. Za razlago shranjevanja pravic do emisij glej: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/registry_en#tab-0-2.

⁴⁰ To število ne vključuje zgodnjih dražb pravic iz tretje faze, ki so potekale leta 2012, vendar pa kaže uporabo mednarodnih dobropisov pred začetkom tretje faze. Skupna količina mednarodnih dobropisov, uporabljenih od leta 2008, je navedena v oddelku 3.1.3.

⁴¹ C(2017) 3228 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2017_3228_en.pdf.

Rezerva za stabilnost trga se bo začela izvajati leta 2019, zato bo Komisija vsako leto do sredine maja redno objavila skupno število pravic v obtoku za predhodno leto. Prvič je to storila maja 2017, ko je skupno število pravic v obtoku znašalo 1 693 904 897 pravic⁴².

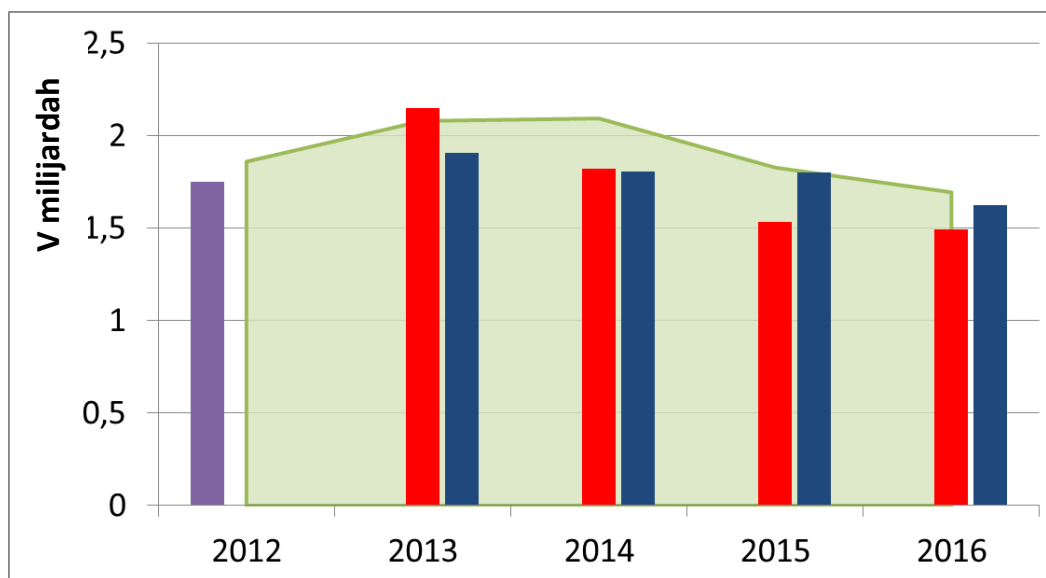
Na sliki 5⁴³ je predstavljen razvoj podatkov za kumulativno ponudbo in povpraševanje za EU ETS do konca leta 2016. Leta 2013 je ponudba znašala več kot 2 milijardi pravic, povpraševanje pa je bilo manjše, in sicer približno 1,9 milijarde pravic. Leta 2014 sta se skupna ponudba in povpraševanje zmanjšala na približno 1,8 milijarde pravic. Leta 2015 se je ponudba še zmanjšala na 1,5 milijarde pravic, povpraševanje pa se je le nekoliko zmanjšalo. V naslednjih letih so emisije ostale nespremenjene ali pa so se zmanjšale, ponudba pravic pa se je še bolj zmanjšala zaradi ukrepa odložitve.

⁴² C(2017) 3228 final, https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/reform/docs/c_2017_3228_en.pdf.

⁴³ Ti podatki za obdobje 2013–2016 temeljijo na najnovejših podatkih za navedeno obdobje, kot izhajajo iz evidence transakcij Evropske unije. To pomeni, da lahko vključujejo novejšo podatke za leta 2013, 2014, 2015 in 2016.

Zato se je presežek leta 2013 povečal na več kot 2 milijardi pravic, leta 2014 je ostal nespremenjen, leta 2015 pa se je zmanjšal na približno 1,8 milijarde pravic. Leta 2016 so se emisije v primerjavi z letom 2015 zmanjšale, a je povpraševanje še vedno presegalo ponudbo. Skupno število pravic v obtoku, objavljeno maja 2017, je zato na najnižji ravni od začetka sedanjega obdobja trgovanja.

Slika 5: Razvoj ponudbe in povpraševanja v obdobju 2013–2016

	Povpraševanje
	Ponudba
	Skupna količina shranjenih pravic iz druge faze
	Presežek

4. LETALSTVO

Letalski sektor je del EU ETS od leta 2012. Prvotna zakonodaja je zajemala vse lete v Evropski gospodarski prostor (v nadaljnjem besedilu: EGP) in iz njega. Vendar je EU sklenila omejiti obveznosti za obdobje 2012–2016 na lete znotraj EGP, da bi podprla pripravo globalnega ukrepa ICAO za zmanjševanje emisij iz letalstva.

Oktobra 2016 je skupščina ICAO sprejela resolucijo o sistemu za izravnavo in zmanjšanje emisij CO₂ v mednarodnem letalstvu (CORSIA), ki se bo začel uporabljati leta 2021. CORSIA je po svoji zasnovi sistem za izravnavo emisij CO₂, katerega cilj je ohraniti emisije iz mednarodnega letalstva na ravneh iz leta 2020.

Države članice EU so nakazale⁴⁴, da se nameravajo pridružiti globalni shemi ICAO⁴⁵ od samega začetka, če bodo izpolnjeni nekateri pogoji. Komisija je predlagala⁴⁶, da se tudi po letu 2016 do začetka izvajanja globalnega ukrepa za letalstvo še naprej uporablja isti pristop EU ETS, da se torej kot geografsko območje ohrani EGP. Poleg tega se v predlogu ohranjajo iste izjeme in isti pristop v zvezi z dodelitvijo letalskim prevoznikom, za katere bo od leta 2021 veljal linearni faktor zmanjšanja, ter predvideva nov pregled za obravnavo načinov izvajanja sistema CORSIA v pravu EU z revizijo direktive o EU ETS. Politični dogovor o predlogu je bil dosežen oktobra 2017.

Kar zadeva razvoj emisij iz letalstva v okviru EU ETS, so se leta 2016 preverjene emisije še naprej povečevale in so znašale 61 milijonov ton CO₂, kar je 7,9-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2015.

Brezplačna dodelitev je leta 2016 znašala nekaj več kot 32,0 milijona pravic⁴⁷. Na dražbi je bilo med januarjem in decembrom 2016 prodanega približno 6,0 milijona pravic.

Leta 2017, pred sprejetjem zakonodajnega predloga o EU ETS za letalstvo, so bile pravice izdane skladno z območjem uporabe, ki je EGP. Prilagojena brezplačna dodelitev je leta 2017 znašala malo več kot 32,0 milijona pravic⁴⁸. Poleg tega je bilo skoraj 1,1 milijona brezplačnih pravic dodeljenega iz posebne rezerve za nove udeležence in hitro rastoče operaterje. To je prva od štirih letnih izdaj, ki ustreza obdobju 2013–2020. Količina pravic, ki bodo leta 2017 prodane na dražbi, bo sorazmerna skupnemu številu izdanih pravic. V preglednici 9 je prikazan pregled preverjenih emisij, brezplačne dodelitve in količin za prodajo na dražbi za letalski sektor od začetka tretje faze EU ETS.

Preglednica 9: Preverjene emisije in dodelitve letalskemu sektorju

⁴⁴ https://ec.europa.eu/transport/modes/air/news/2016-09-09-bratislava-declaration_en.

⁴⁵ Resolucija skupščine ICAO o sistemu CORSIA je na voljo na naslovu:

https://www.icao.int/Meetings/a39/Documents/Resolutions/a39_res_prov_en.pdf.

⁴⁶ COM(2017) 54 final, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM%3A2017%3A0054%3AFIN>.

⁴⁷ Podatki iz junija 2017.

⁴⁸ Podatki iz junija 2017.

Leto	2013	2014	2015	2016	2017
Preverjene emisije (v milijonih ton ekvivalenta CO₂)	53 495 902	54 822 754	57 085 143	61 124 583	
Sprememba preverjenih emisij glede na leto x – 1		1 326 852	2 262 389	4 039 440	
Brezplačna dodelitev (EU-28 + države Efte, ki so del EGP)	32 455 312	32 403 025	32 152 526	32 036 975	32 018 239
Brezplačna dodelitev iz posebne rezerve za nove udeležence in hitro rastoče operaterje	0	0	0	0	1 085 080
Količine pravic, ki bodo prodane na dražbi	0	9 278 000	16 390 500	5 997 500	4 730 500 ⁴⁹

Količine pravic za letalstvo, ki so bile prodane na dražbi v obdobju 2013–2015, odražajo sklep zakonodajalca iz leta 2013 o „ustavitvi ure“⁵⁰ in omejitvi podnebnih obveznosti le na leto znotraj EGP, da bi se podprla priprava globalnega ukrepa ICAO. Izpolnjevanje zahtev za letalski sektor je bilo odloženo, v letih 2012 in 2013 pa se pravice za letalstvo niso prodajale na dražbi. Količine za leto 2012 so se zato na dražbi prodajale leta 2014, leta 2015 pa so se izpolnjevale zahteve za emisije iz letalstva iz let 2013 in 2014.

⁴⁹ Podatki iz avgusta 2017, https://ec.europa.eu/clima/news/2017-auction-calendars-aviation-allowances-published_en.

⁵⁰ Sklep št. 377/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2013 o začasnem odstopanju od Direktive 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisij toplogrednih plinov v Skupnosti (Besedilo velja za EGP) (UL L 113, 25.4.2013, str. 1).

5. NADZOR TRGA

Velik del dnevnih transakcij s pravicami do emisij obsegajo transakcije z izvedenimi finančnimi instrumenti (terminskimi pogodbami, nestandardiziranimi terminskimi pogodbami, opcijami, zamenjavami), za katere že velja regulacija finančnih trgov EU. Ta bo nadomeščena z novo direktivo o finančnih trgih (sveženj MiFID2), ki bo začela veljati januarja 2018.

V skladu s to novo direktivo bodo tudi pravice do emisij razvrščene kot finančni instrumenti. To pomeni, da se bodo pravila, ki se uporabljajo za tradicionalne finančne trge (tiste, ki vključujejo trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti na ogljik na glavnih platformah ali zunaj organiziranega trga (OTC)), uporabljala tudi za promptni segment sekundarnega trga ogljika, s čimer se bodo pravice do emisij z vidika preglednosti, zaščite vlagateljev in celovitosti obravnavale enakopravno s trgom izvedenih finančnih instrumentov.

Poleg tega se bodo na podlagi navzkrižnih sklicevanj na opredelitve finančnih instrumentov v svežnju MiFID2 uporabljali tudi drugi zakonodajni akti o finančnih trgih. To zlasti velja za uredbo o zlorabi trga**, ki bo zajemala transakcije in ravnanje v zvezi s pravicami do emisij na primarnih in sekundarnih trgih. Podobno bo navzkrižno sklicevanje na sveženj MiFID2 v direktivi o pranju denarja*** sprožilo obvezno skrbno preverjanje strank pri trgovcih z ogljikom, ki jim je bilo izdano dovoljenje na podlagi direktive o trgih finančnih instrumentov, za njihove stranke na sekundarnem promptnem trgu pravic do emisij.****

* Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU.

** Uredba (EU) št. 596/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o zlorabi trga (uredba o zlorabi trga) ter razveljavitvi Direktive 2003/6/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter direktiv Komisije 2003/124/ES, 2003/125/ES in 2004/72/ES.

*** Direktiva (EU) 2015/849 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma, spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2005/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Direktive Komisije 2006/70/ES.

****Skrbno preverjanje strank je že obvezno na primarnem in sekundarnem trgu izvedenih finančnih instrumentov na

V svežnju MiFID2 in uredbi o zlorabi trga, ki sta bila sprejeta leta 2014, so predvidene nekatere prilagoditve splošne ureditve posebnostim trga ogljika (glej poročilo o trgu ogljika za leto 2015).

V letih 2016 in 2017 je bilo sprejetih več ukrepov, ki urejajo podrobne vidike določb iz svežnja MiFID2⁵¹ in uredbe o zlorabi trga⁵².

⁵¹ https://ec.europa.eu/info/law/markets-financial-instruments-mifid-ii-directive-2014-65-eu/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_en.

⁵² https://ec.europa.eu/info/law/market-abuse-regulation-eu-no-596-2014/amending-and-supplementary-acts/implementing-and-delegated-acts_en.

5.1. Pravna narava pravic do emisij in njihova fiskalna obravnava

Pravna in fiskalna obravnava pravic do emisij se med državami razlikujeta, saj ta vidika v direktivi o EU ETS nista opredeljena. Namesto tega morajo države morajo vsako leto v okviru poročil iz člena 21 poročati o nacionalnih ureditvah v zvezi s pravno naravo pravic in njihovo fiskalno obravnavo. Vendar se je v zadnjem desetletju kljub neusklajenosti razvil zrel in zelo likviden trg. Veljavni regulativni okvir zagotavlja potrebno pravno podporo za pregleden in likviden trg ogljika, hkrati pa tudi njegovo stabilnost in celovitost.

Nacionalna obravnava pravic je različna ter sega od finančnih instrumentov in neopredmetenih sredstev do lastninskih pravic in blaga. Glede na podatke, predložene leta 2017 v skladu s členom 21, so najmanj štiri sodelujoče države izvedle ali predvidele spremembe nacionalne zakonodaje, in sicer zlasti spremembe v zvezi z izvajanjem MiFID2.

Kar zadeva fiskalno obravnavo pravic, le tri države poročajo, da se ob izdaji pravic do emisij obračuna davek na dodano vrednost (DDV). Nasprotno pa obveznost za DDV v večini sodelujočih držav (razen na Cipru, v Estoniji, na Islandiji in v Lihtenštajnu) nastane pri transakciji pravic do emisij na sekundarnem trgu. Večina držav poroča o uporabi mehanizma obrnjene davčne obveznosti⁵³ za domače transakcije, ki vključujejo pravice do emisij. Pravice do emisij za podjetja so lahko dodatno obdavčene (npr. na podlagi davka od dohodkov pravnih oseb). Petnajst držav je poročalo, da take obdavčitve nimajo.

Kot je navedeno v prejšnjem poročilu o trgu ogljika, Komisija trenutno izvaja študijo o pravni naravi pravic ETS.

Sodišče se je v nedavni predhodni odločbi⁵⁴ z dne 8. marca 2017 vzdržalo opredelitve narave pravic (glej Dodatek 5 k Prilogi).

⁵³ Pri mehanizmu obrnjene davčne obveznosti se odgovornost za plačilo DDV s prodajalca prenese na kupca blaga ali storitve, kar pomeni učinkovito zaščito pred goljufijami na področju DDV.

⁵⁴ Sodba Sodišča z dne 8. marca 2017 v zadevi C-321/15, ArcelorMittal Rodange et Schifflange SA / État du Grand-duché de Luxembourg, EU:C:2017:179.

6. SPREMLJANJE IN PREVERJANJE EMISIJ TER POROČANJE O NJIH

Za učinkovito delovanje EU ETS morajo biti spremljanje in preverjanje emisij TGP ter poročanje o njih temeljiti, pregledni, dosledni in natančni. Dopolnjuje jih zanesljiv akreditacijski sistem za zagotavljanje ustrezne kakovosti preveriteljev, ki so tretje osebe. Zahteve glede spremljanja, preverjanja in poročanja so usklajene v okviru uredbe o spremljanju in poročanju ter uredbe o preverjanju in akreditaciji.

Sistem spremljanja v okviru EU ETS je zasnovan kot pristop „gradnikov“, ki upravljavcem omogoča visoko stopnjo prilagodljivosti, da lahko zagotavljajo stroškovno učinkovitost, hkrati pa se z njim dosega tudi visoka zanesljivost podatkov o emisijah, ki se spremljajo. Pri tem je dovoljenih več metod spremljanja („na podlagi izračuna“ ali „na podlagi“, „meritev“, izjemoma pa so dovoljeni tudi „nadomestni pristopi“). Za posamezne dele naprave se lahko uporabijo tudi kombinacije metod. Za operaterje zrakoplovov so izvedljivi samo pristopi na podlagi izračuna, pri čemer je poraba goriva osrednji parameter, ki ga je treba določiti za lete, vključene v EU ETS. Poljubno izbiro metod spremljanja in časovne spremembe preprečuje zahteva, da morajo imeti upravljavci naprav in operaterji zrakoplovov načrt za spremljanje, ki ga na podlagi uredbe o spremljanju in poročanju odobri pristojni organ.

Z uredbo o preverjanju in akreditaciji za tretjo fazo in obdobje po njej se uvaja usklajen pristop k akreditaciji preveriteljev na ravni EU. Preveritelje, ki so pravne osebe ali pravni subjekti, mora akreditirati nacionalni akreditacijski organ, da lahko opravljajo preverjanja v skladu z uredbo o preverjanju in akreditaciji. Prednost novega enotnega sistema za akreditiranje je, da lahko preveritelji svoje dejavnosti zaradi medsebojnega priznavanja opravljajo v vseh sodelujočih državah ter tako v celoti izkoristijo notranji trg in pomagajo zagotoviti zadostno splošno razpoložljivost preveriteljev.

6.1 Splošni razvoj

Komisija si stalno prizadeva, da bi izboljšala smernice in predloge, ki jih daje na voljo za lažje dosledno izvajanje zahtev iz uredbe o spremljanju in poročanju⁵⁵ ter uredbe o preverjanju in akreditaciji⁵⁶. V zvezi s tem so bile pripravljene nove smernice za inšpekcijski pregled EU ETS z namenom pomagati uskladiti odziv držav na priporočilo Evropskega računskega sodišča, naj uvedejo skladnejše in učinkovitejše okvire za nadzor izvajanja EU ETS, ki vključujejo inšpekcijske preglede.

Komisija prav tako še naprej spodbuja izboljšave izvajanja sistema za spremljanje, poročanje, preverjanje in akreditacijo v okviru EU ETS. Po potrebi so bile pojasnjene smernice in

⁵⁵ Uredba Komisije (EU) št. 601/2012 z dne 21. junija 2012 o spremljanju emisij toplogrednih plinov in poročanju o njih v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 181, 12.7.2012, str. 30).

⁵⁶ Uredba Komisije (EU) št. 600/2012 z dne 21. junija 2012 o preverjanju poročil o emisijah toplogrednih plinov in poročil o tonskih kilometrih ter o akreditaciji preveriteljev v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 181, 12.7.2012, str. 1).

organizirana usposabljanja za obravnavo nekaterih glavnih vprašanj, ugotovljenih v akcijskih načrtih, pripravljenih kot pomoč za vsako državo⁵⁷.

Splošno je priznано, da je bila izboljšana tudi učinkovitost sistema za zagotavljanje skladnosti, saj uredba o spremljanju in poročanju državam omogoča uvedbo obveznega elektronskega poročanja. Večina sodelujočih držav poroča o uporabi predlog ali sistemov na podlagi minimalnih zahtev, ki jih je določila Komisija. Leta 2017 je štirinajst držav članic poročalo, da uporabljajo kakšno obliko avtomatiziranega informacijskega sistema za poročanje v okviru EU ETS poročalo (v primerjavi s 13 leta 2016 in desetimi leta 2015).

Kot je navedeno v prejšnjem poročilu o trgu ogljika, je Komisija maja 2016 uvedla sistem za spremljanje, poročanje, preverjanje in akreditacijo DECLARE ETS. To je spletni sistem, ki podpira obveznosti sodelujočih držav v zvezi z načrti za spremljanje EU ETS, letnimi poročili o emisijah, poročili o preverjanju in poročili o izboljšavah.

6.2 Uporabljen metodologija spremljanja

Glede na poročila iz člena 21, predložena leta 2017, večina naprav uporablja metodologijo na podlagi izračuna⁵⁸. Le za 150 naprav (manj kot 1,5 %) v 23 državah je bilo sporočeno, da uporabljajo sisteme za neprekinjeno merjenje emisij, pri čemer jih je največ v Nemčiji in na Češkem. V primerjavi z lanskim letom je vključena ena država več, skupno pa ena naprava manj.

O uporabi nadomestnega pristopa je poročalo le 11 držav za 36 naprav in približno 5,1 milijona ton ekvivalenta CO₂ (leto prej pa 6,6 milijona ton ekvivalenta CO₂). Nizozemska poroča o zmanjšanju števila naprav, ki uporabljajo metodologijo nadomestnega pristopa (devet v primerjavi z 12 leto pred tem), in o razpolovitvi zadevnih emisij. Dve napravi (ena v Združenem kraljestvu in ena na Nizozemskem) sta odgovorni za več kot polovico skupnih emisij, sporočenih v zvezi z metodologijo nadomestnega pristopa.

Privzete minimalne stopnje⁵⁹ iz uredbe o spremljanju in poročanju upošteva velika večina naprav. V skladu s poročili je le 105 naprav kategorije C (v primerjavi s 113 napravami v predhodnem letu in 118 leto pred tem), tj. 13 % vseh naprav (v primerjavi s 14 % lani), pri najmanj enem parametru odstopalo od zahteve po uporabi najvišjih stopenj za glavne tokove vira. Ta odstopanja so dovoljena le, če upravljavec dokaže, da najvišja stopnja tehnično ni izvedljiva ali če mu povzroči nerazumno visoke stroške. Ko ti pogoji ne veljajo več, mora upravljavec ustrezno izboljšati sistem za spremljanje. V obdobju poročanja 2013 po poročilih 137 naprav kategorije C (16 % vseh) tako ali drugače ni dosegalo najvišjih stopenj. Zato je

⁵⁷ Ti akcijski načrti se po posameznih državah članicah razlikujejo. Primer splošno ugotovljene težave pa bi bilo pravilno razvrščanje sporočenih napačnih navedb in neskladnosti v poročilih o preverjanju. Predloge in smernice v zvezi z uredbo o spremljanju in poročanju ter uredbo o preverjanju in akreditaciji so na voljo na naslovu: https://ec.europa.eu/clima/policies/ets/monitoring_en#tab-0-1.

⁵⁸ Glavni razlog za to je, da metodologija na podlagi merjenja zahteva uporabo znatnih virov ter znanja in izkušenj za neprekinjeno merjenje koncentracije ustreznih TGP, tega pa veliko manjših upravljavcev nima.

⁵⁹ V skladu z Uredbo Komisije (EU) št. 601/2012 morajo vsi upravljavci dosegati določene najnižje stopnje, pri čemer morajo večji viri emisij dosegati višje stopnje (stopnje, ki vključujejo zanesljivejšo kakovost podatkov), za manjše vire pa so zahteve zaradi stroškovne učinkovitosti manj stroge.

vsako leto tretje faze EU ETS opaziti stalno izboljšanje skladnosti naprav kategorije C z najvišjimi stopnjami.

Podobno je v poročilih iz 22 sodelujočih držav (enako število kot v prejšnjih dveh letih) navedeno, da je na splošno za 22 % naprav kategorije B dovoljeno kakšno odstopanje od privzetih zahtev iz uredbe o spremljanju in poročanju – v primerjavi s 26 % v predhodnem letu in 28 % v letu pred tem –, kar tudi dokazuje stalno izboljševanje skladnosti z najvišjimi stopnjami.

6.3 Preverjanje, ki ga izvajajo akreditirani preveritelji

V poročilih iz člena 21 skupno število preveriteljev ni navedeno, vendar je bilo po smiselni oceni, ki temelji na številu preveriteljev, akreditiranih za izgorevanje (primarni obseg akreditacije), v zvezi s preverjanji v letu 2016 skupno akreditiranih najmanj 130 različnih preveriteljev. Glede na poročila iz člena 21, predložena leta 2017, je bilo za preverjanja v zvezi z letalstvom v letu 2016 akreditiranih 47 posameznih preveriteljev. Evropsko združenje za akreditacijo (v nadaljnjem besedilu: EA) zagotavlja centralno povezavo z zadevnimi nacionalnimi akreditacijskimi organi in njihovimi sezname akreditiranih preveriteljev v okviru sistema EU ETS⁶⁰.

Vzajemno priznavanje preveriteljev med sodelujočimi državami uspešno deluje; večina držav (29 držav, tj. vse razen Francije in Latvije) je poročala, da na njihovem ozemlju deluje vsaj en tuji preveritelj.

Ugotovljeno je bilo, da je stopnja skladnosti preveriteljev z uredbo o preverjanju in akreditaciji visoka. Leta 2016 je le Poljska poročala o začasnem preklicu, Švedska pa o preklicu akreditacije (obe v zvezi z enim preveriteljem). Leta 2015 ni o začasnih preklicih ali preklicih akreditacije poročala nobena država, leta 2014 pa sta bila sporočena en začasni preklic in en preklic. Leta 2016 je le Poljska poročala o zmanjšanju obsega akreditacije enega preveritelja, medtem ko so leta 2015 o takem zmanjšanju poročale štiri države v zvezi s petimi preveritelji, leta 2014 pa tri države v zvezi s šestimi preveritelji.

To leto je o prejetih pritožbah v zvezi s preveritelji poročalo manj držav (osem v primerjavi z devetimi lani). Skupno število pritožb se je zmanjšalo za 17 %. Sporočeno je bilo, da je bilo 96 % prejetih pritožb rešenih (enak delež kot lani). O ugotovljenih neskladnostih preveriteljev je v okviru izmenjave informacij med nacionalnimi akreditacijskimi organi in pristojnimi organi poročalo devet držav (lani enajst).

⁶⁰ Seznam EA s točkami dostopa do nacionalnih akreditacijskih organov, ki akreditirajo preveritelje za EU ETS: <http://www.european-accreditation.org/information/national-accreditation-bodies-having-been-successfully-peer-evaluated-by-ea>.

7. PREGLED UPRAVNIH UREDITEV

Države, ki sodelujejo v EU ETS, uporabljajo različne pristope glede pristojnih organov, odgovornih za izvajanje EU ETS. V nekaterih državah je vključenih več lokalnih organov, druge pa imajo veliko bolj centraliziran pristop. V poročilih iz člena 21 je podan pregled organizacijske strukture posameznih sodelujočih držav na visoki ravni.

Od zadnjega obdobja poročanja niso bile opažene pomembnejše spremembe upravnih ureditev sodelujočih držav. Glede na poročila iz člena 21, predložena leta 2017, je pri izvajanju EU ETS v posamezni državi v povprečju sodelovalo pet pristojnih organov.⁶¹ V zvezi z usklajevanjem med organi so države poročale o različnih orodjih in metodah, med drugim o zakonodajnih instrumentih za centralno upravljanje načrtov za spremljanje ali poročil o emisijah (12 držav), zavezujočih navodilih in smernicah, ki jih osrednji pristojni organ zagotavlja lokalnim organom (10 držav), rednih delovnih skupinah ali srečanjih organov (15 držav) ter uporabi skupnega informacijskega sistema (13 držav). Sedem držav (Ciper, Estonija, Madžarska, Italija, Islandija, Lihtenštajn in Luksemburg) je poročalo, da nimajo vzpostavljenega nobenega od navedenih orodij in metod.

Kar zadeva upravne pristojbine, zaračunane v zvezi z izdajo dovoljenj in odobritvijo načrtov za spremljanje, je leta 2017 14 držav poročalo, da jih upravljavcem naprav ne zaračunavajo (Ciper, Nemčija, Estonija, Francija, Grčija, Irska, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Latvija, Malta, Nizozemska, Švedska, Slovaška) (lani pa 16). V 15 državah operaterji zrakoplovov ne plačujejo pristojbin (Belgija, Ciper, Češka, Nemčija, Estonija, Španija, Grčija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Latvija, Malta, Nizozemska, Švedska, Slovaška) (lani v 16 državah). Pristojbine se zelo razlikujejo glede na državo in zadevno storitev. Pristojbine za odobritev dovoljenja in načrta za spremljanje v zvezi z napravami na primer znašajo od 5 EUR do 7 621 EUR, v zvezi z letalstvom pa pristojbine za odobritev načrta za spremljanje znašajo od 5 EUR do 2 400 EUR.

Na splošno so sistemi v sodelujočih državah večinoma učinkoviti, saj so usklajeni z upravno organizacijo. Še naprej bi bilo treba krepiti in spodbujati komunikacijo med lokalnimi organi in izmenjavo dobrih praks med pristojnimi organi, tudi v okviru dejavnosti foruma za skladnost EU ETS. V zvezi s tem so leta 2016 potekali 7. konferenca o skladnosti EU ETS⁶² ter dve ločeni usposabljanji v okviru foruma za skladnost. Ta letna konferenca prispeva k zagotavljanju najširše ozaveščenosti o dejavnostih foruma za skladnost, zlasti kar zadeva njegovih pet projektnih skupin za spremljanje in poročanje, akreditacijo in preverjanje, letalstvo, elektronsko poročanje ter zajemanje in shranjevanje CO₂.

⁶¹ V nekaterih primerih lahko države poročajo o več regionalnih/lokalnih organih kot o enem pristojnem organu.

⁶² Konferenčni zbornik je na voljo na naslovu: https://ec.europa.eu/clima/events/articles/0114_en.

8. SKLADNOST IN IZVRŠEVANJE

Direktiva o EU ETS določa kazen za presežne emisije, ki znaša 100 EUR (indeksirano) za vsako izpuščeno tono CO₂, za katero pravice niso bile predane pravočasno. Druge kazni, ki se uporabljajo za kršitve pri izvajanju EU ETS, so v skladu z nacionalnimi določbami, ki jih določi zadevna država.

Stopnja skladnosti z EU ETS je zelo visoka: vsako leto je približno 99 % emisij pravočasno pokritih s potrebnim številom pravic. Tudi leta 2016 je bilo tako. Manj kot 1 % naprav, ki so poročale o emisijah za leto 2016, do roka 30. aprila 2017 ni predalo pravic, ki pokrivajo vse njihove emisije. To so bile običajno male naprave in so obsegale približno 0,4 % emisij, vključenih v EU ETS. Tudi v letalskem sektorju je bila stopnja skladnosti zelo visoka: zahteve so izpolnjevali operaterji zrakoplovov, ki povzročajo več kot 99 % emisij iz letalstva, vključenih v EU ETS.

Pristojni organi še naprej izvajajo različne preglede skladnosti v zvezi z letnimi poročili o emisijah. Glede na poročila iz člena 21, predložena leta 2017, so vse sodelujoče države preverile popolnost letnih poročil o emisijah (100 % poročil razen Francije, ki jih je preverila 77 %, Švedske, ki jih je preverila 3 %, in Združenega kraljestva, ki jih je preverilo 62 %). V poročilih je tudi navedeno, da države v povprečju preverijo več kot 75 % poročil v zvezi s skladnostjo z načrti za spremljanje (vse države) in približno 75 % poročil v zvezi s podatki o dodelitvi (vse države razen Finske, Malte in Norveške). Petindvajset držav je poročalo, da izvajajo tudi navzkrižne preglede glede na druge podatke. Le tri države (Latvija, Slovenija in Slovaška) navajajo, da pristojni organi niso podrobno preverili poročil o emisijah.

Glede na poročila iz člena 21, predložena leta 2017, so pristojni organi leta 2016 v 16 državah (Belgija, Bolgarija, Danska, Španija, Finska, Francija, Grčija, Hrvaška, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Norveška, Poljska, Švedska, Slovaška in Združeno kraljestvo) izvedli previdne ocene v zvezi z manjkajočimi podatki v primeru 125 naprav. Od tega je o 68 napravah poročalo Združeno kraljestvo v zvezi z emisijami za leta pred letom 2016, in sicer na podlagi obvestil upravljavcev o novoodkritih starih napakah. Če v seštevku za leto 2016 ne upoštevamo podatkov Združenega kraljestva, je o previdnih ocenah poročalo 15 držav za 57 naprav (približno 0,5 % vseh naprav), medtem ko je bilo leta 2015 naprav s takimi ocenami 45 (0,4 %), leta 2014 pa 37 (0,3 %). Sporočena količina zadevnih emisij za leto 2016 je znašala 1,9 milijona ton CO₂ (lani 8,3 milijona ton, leto pred tem 9,1 milijona ton), kar je približno 0,1 % vseh emisij (v primerjavi s skoraj 0,5 % v prejšnjih dveh letih). Najpogostejši razlog za previdne ocene je bil, da poročilo o emisijah ni bilo predloženo do 31. marca ali da poročila o emisijah niso bila popolnoma v skladu z zahtevami iz uredbe o spremljanju in poročanju ali uredbe o preverjanju in akreditaciji.

Previdne ocene v zvezi z manjkajočimi podatki za letalstvo so sporočile le štiri države v zvezi z 18 operaterji zrakoplovov (približno 3,5 % vseh), vsi pa so bili zelo majhni onesnaževalci (skupaj manj kot 0,2 % emisij iz letalstva). Lani je osem držav poročalo o 103 operaterjih zrakoplovov (skoraj 20 %).

Pomembni ostajajo tudi pregledi pristojnih organov, ker dopolnjujejo delo preveritelja. Leta 2016 so vse sodelujoče države potrdile, da v zvezi z napravami izvajajo nadaljnje preglede. Večina držav je poročala o podobnem pristopu v zvezi z operaterji zrakoplovov (razen Madžarske, Latvije in Slovenije). Vendar je le 17 držav poročalo, da so leta 2016 izvajale inšpekcijske preglede naprav na kraju samem (Avstrija⁶³, Ciper, Češka, Nemčija, Španija, Finska, Francija, Grčija, Hrvaška, Madžarska, Irska, Islandija, Litva, Latvija, Nizozemska, Norveška in Združeno kraljestvo).

Za leto 2016 so o naložitvi kazni za presežne emisije poročale le štiri države v zvezi s 14 napravami (Bolgarija 1, Poljska 1, Romunija 6 in Združeno kraljestvo 6). V zvezi z letalstvom so države o kaznih za presežne emisije poročale za 48 operaterjev zrakoplovov (Belgija 1, Nemčija 4, Španija 4 in Združeno kraljestvo 39).

Deset držav je potrdilo naložitev kazni (poleg kazni za presežne emisije) v obdobju poročanja 2016. Poročil o zapornih kaznih ni bilo, izrečene pa so bile denarne kazni ali uradni opomini za 56 upravljavcev naprav in osem operaterjev zrakoplovov v skupnem znesku 1 573 389 EUR. Približno šestina tega zneska je posledica kazni, izrečenih za 19 naprav v Združenem kraljestvu, za katere so pristojni organ in panožna združenja odkrili, da delujejo brez dovoljenja. Ti upravljavci zdaj imajo dovoljenja in pomenijo večino povečanja števila naprav, o katerih poroča Združeno kraljestvo.

Najpogosteje sporočene kršitve za leto 2016 so bile delovanje brez dovoljenja (21 primerov), neporočanje o spremembah zmogljivosti (14 primerov), nepredložitev preverjenih letnih poročil o emisijah do roka (devet primerov), neizpolnjevanje pogojev iz dovoljenja (šest primerov) in neobstoj ustreznega odobrenega načrta za spremljanje (pet primerov). Drugi primeri so vključevali neskladnost letnega poročila o emisijah z zahtevami iz uredbe o spremljanju in poročanju, nepredajo zadostnega števila pravic do 30. aprila in nepredložitev poročil o izboljšavah.

⁶³ V okviru inšpekcijskih pregledov v skladu z direktivo o industrijskih emisijah.

9. SKLEPNE UGOTOVITVE IN OBETI

EU ETS je bil tudi v letu 2016 vodilno orodje EU za stroškovno učinkovito obravnavanje podnebnih sprememb. Naprave, vključene v sistem, so emisije zmanjšale za 2,9 %, kar pomeni trend zmanjševanja emisij od začetka tretje faze leta 2013, presežek pravic na trgu ogljika pa je padel na najnižjo raven od začetka sedanjega obdobja trgovanja. V zvezi s tem prva objava kazalnika presežka v rezervi za stabilnost trga maja 2017 pomeni izhodišče za začetek delovanja rezerve za stabilnost trga leta 2019, ki je strukturna rešitev EU ETS za stabilizacijo evropskega trga ogljika v vmesnem obdobju.

Pomemben napredek je bil dosežen tudi na področju letalstva. Po resoluciji ICAO iz leta 2016 o omejitvi globalnih emisij iz letalstva je Komisija sprejela ukrepe za nadaljevanje sedanjih ukrepov za letalstvo v EU ETS glede na začetek veljavnosti globalne sheme in za načrtovanje njenega takojšnjega izvajanja.

Poleg tega se je v četrtem letu tretje faze potrdilo, da struktura EU ETS ostaja trdna. Stopnja skladnosti nepremičnih naprav in operaterjev zrakoplovov je bila ves čas zelo visoka, upravna organizacija v sodelujočih državah pa se je izkazala za učinkovito.

Tisoča dražba maja 2017 je bila simboličen mejnik v nemotenem delovanju infrastrukture, ki na trg daje pravice.

Po več kot dveh letih pogajanj o predlogu reforme EU ETS za četrto obdobje trgovanja je bil novembra 2017 dosežen ključni sporazum, kar dokazuje, da Evropska unija udejanja svojo zavezo iz Pariškega sporazuma. Revidirani in močno okrepljeni EU ETS bo pomemben del prispevka EU k izvajanju Pariškega sporazuma za globalni prehod na nizkoogljično gospodarstvo.

Komisija bo še naprej spremljala evropski trg ogljika in naslednje poročilo pripravila proti koncu leta 2018.

Dodatek 1

Preglednica 1: Število brezplačnih pravic, zahtevanih za posodobitev elektroenergetskega sektorja

	Število brezplačnih pravic, ki so jih države članice zahtevale v skladu s členom 10c			
DČ	2013	2014	2015	2016
Bolgarija	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238
Ciper	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420
Češka	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329
Estonija	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380
Madžarska	7 047 255 ⁶⁴	n. p.	n. p.	n. p.
Litva	322 449	297 113	269 475	237 230
Poljska	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148
Romunija	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961
Skupaj	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706

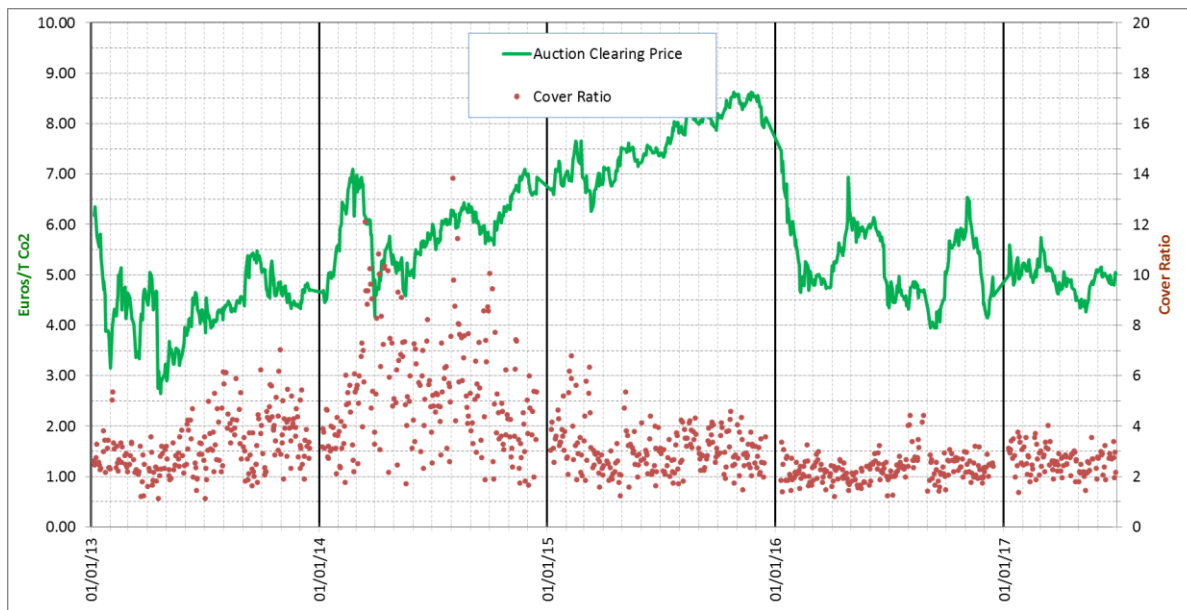
Preglednica 2: Največje letno število brezplačnih pravic v okviru odstopanja od prodaje vseh pravic na dražbi za elektroenergetski sektor

Največje letno število pravic							
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Skupaj
13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

⁶⁴ Madžarska je odstopanje iz člena 10c izkoristila le leta 2013.

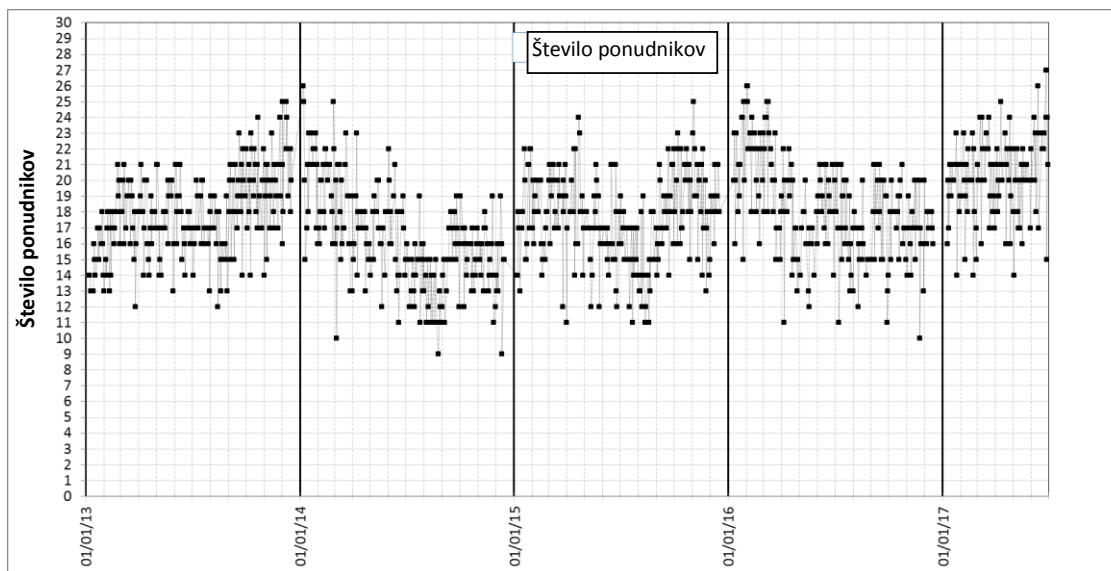
Dodatek 2

Slika 1: Pregled dražb splošnih pravic od leta 2013 do 30. junija 2017

— Končna cena na dražbi

- Delež pokritosti

Dodatek 3

Preglednica 1: Povzetek zamenjave mednarodnih dobropisov do 30. junija 2017

Mednarodni dobropisi, zamenjani do 30. junija 2017	V milijonih	V odstotkih				
CER	231,08	54,61 %				
Kitajska	164,30	71,10 %				
Indija	13,13	5,68 %				
Uzbekistan	8,04	3,47 %				
Brazilija	4,59	1,98 %				
Čile	3,11	1,34 %				
Koreja	2,92	1,26 %				
Mehika	2,75	1,19 %				
Drugi	19,25	8,33 %				
			Pot 1		Pot 2	
ERU	192,07	45,39 %	V milijonih	V odstotkih ERU	V milijonih	V odstotkih ERU
Ukrajina	147,69	76,89 %	145,95	78,32 %	1,74	0,91 %
Rusija	32,06	16,69 %	32,06	17,20 %	0,00	0,00 %
Poljska	2,82	1,46 %	3,02	1,62 %	0,00	0,00 %
Nemčija	1,65	0,85 %	1,66	0,89 %	0,00	0,00 %
Francija	1,24	0,64 %	1,24	0,67 %	0,00	0,00 %
Bolgarija	0,49	0,25 %	0,49	0,26 %	0,00	0,00 %
Drugi	6,21	3,23 %	1,76	0,94 %	4,35	2,26 %
Skupaj	423,16	100 %	186,18	96,83 %	6,09	3,17 %

Dodatek 4

Preglednica 1: Elementi ponudbe in povpraševanja v okviru ETS

Element	Ponudba ali povpraševanje?	Objava	Posodobitev in negotovosti
Skupna količina shranjenih pravic iz druge faze	Ponudba	Poročilo o trgu ogljika	Posodobitev ni predvidena, saj se je druga faza končala. Končna številka.
Zgodnje dražbe v tretji fazi	Ponudba	Spletno mesto GD za podnebno politiko, spletni mesti EEX in ICE	Niso del skupne količine shranjenih pravic iz druge faze. Končne številke.
Pravice za NER 300	Ponudba	Spletno mesto EIB	V obdobju 2012–2014 je bilo monetiziranih 300 milijonov pravic. Končne številke.
Dražbe pravic za letalstvo	Ponudba	Spletno mesto GD za podnebno politiko, spletni mesti EEX in ICE	Ne. Prilagoditve se kažejo v količinah za naslednje leto. Dražbe pravic iz let 2013 in 2014 so potekale leta 2015.
Dražbe v tretji fazi	Ponudba	Spletno mesto GD za podnebno politiko, spletni mesti EEX in ICE	Ne. Številka ne bo revidirana. Vendar se lahko pravice, ki niso bile ponujene na dražbah (npr. zaradi zamud pri začetku prodaje na dražbi za nekatere države članice, npr. države Efte, ki so del EGP), prodajo na dražbi v naslednjih letih.
Brezplačna dodelitev (NIU)	Ponudba	Evidenca transakcij Evropske unije, preglednice	Te številke se posodablajo vse leto. – Države članice lahko pozno predložijo podatke za prejšnja leta ali pa je lahko dejanska dodelitev manjša od prvotno predvidene količine.
Brezplačna dodelitev (rezerva za nove udeležence)	Ponudba	Evidenca transakcij Evropske unije, preglednice	Evidenca transakcij Evropske unije zagotavlja točno stanje dejanske dodelitve.
Brezplačna dodelitev (letalstvo)	Ponudba	Evidenca transakcij Evropske unije, objava preglednic dodelitve v državah članicah	
Brezplačna dodelitev (člen 10c)	Ponudba	Evidenca transakcij Evropske unije,	

		preglednica stanja	
Emisije (nepremične naprave)	Povpraševanje	Evidenca transakcij Evropske unije, podatki o skladnosti	Podatki o skladnosti, ki so bili objavljeni 1. maja, kažejo emisije in predane pravice za naprave, ki izpolnjujejo obveznosti (tj. naprave, ki so poročale o vseh zadevnih letih).
Emisije (letalstvo)	Povpraševanje		Obveznosti operaterjev zrakoplovov za leti 2013 in 2014 so bile izpolnjene leta 2015.
Ukinjene pravice	Povpraševanje		Poročilo o trgu ogljika

Preglednica 2: Časovni razpored za objavo podatkov

Časovni načrt	Podatki	Obseg
1. januar–30. april leta x	Posodobitve brezplačne dodelitve električni energiji (člen 10c)	Leto x – 1
1. april leta x	Preverjene emisije Brezplačna dodelitev (člen 10a(5) – NIU)	Leto x – 1
1. maj leta x	Rok za izpolnitev zahtev: preverjene emisije in predane pravice	Leto x – 1
Maj/oktober leta x	Zamenjani mednarodni dobropisi	
Zadnje četrtletje leta x	Poročilo o trgu ogljika	Leto x – 1
Januar/julij leta x	Stanje rezerve za nove udeležence – preglednica rezerve za nove udeležence	
Ni objavljeno na ravni EU	Objava brezplačne dodelitve za letalstvo na ravni držav članic	

Dodatek 5

Preglednica 1: Predhodne odločbe Sodišča EU, pomembne za delovanje EU ETS v obdobju od julija 2016 do junija 2017

Številka zadeve	Zadevna zakonodaja	Stranke	Povzetek primera	Datum	Povzetek sodbe
Zadeva C-461/15	Sklep 2011/278/EU	E. ON Kraftwerke GmbH /	Obseg obveznosti predložitve	8. 9. 2016	Pristojni organ lahko opredeli „pomembne

		Bundesrepublik Deutschland	informacij za brezplačno dodelitev pravic do emisij, ob upoštevanju sprememb v obratovanju ene od njenih elektrarn		podatke“, ki jih je treba sporočiti v zvezi z zmogljivostjo, ravno dejavnosti in obratovanjem naprave. Podatki se lahko štejejo za pomembne, ne glede na to, ali gre za spremembo v dodelitvi upravljavcu.
Zadeva C -460/15	Uredba (EU) št. 601/2012	Schaefer Kalk GmbH & Co. KG / Bundesrepublik Deutschland	Veljavnost izključitve CO ₂ , uporabljenega pri proizvodnji oborjenega kalcijevega karbonata, iz člena 49(1) in točke 10 Priloge IV.	19. 1. 2017	V zvezi s CO ₂ , ki je uporabljen za proizvodnjo oborjenega kalcijevega karbonata in kemijsko vezan na ta stabilni proizvod, sta člen 49 in točka 10.B Priloge IV v nasprotju s členom 3(d) direktive o EU ETS, saj neizpodbitno domnevata, da se CO ₂ izpusti v ozračje.
Zadeva C -457/15	Direktiva 2003/87/ES	Vattenfall Europe Generation AG / Bundesrepublik Deutschland	Kdaj začne veljati obveznost trgovanja s pravicami za vključitev dejavnosti izgorevanja goriv v napravah s skupno nazivno vhodno toplotno močjo nad 20 MW v Prilogo I?	28. 7. 2016	Vključitev „dejavnosti izgorevanja goriv v napravah s skupno nazivno vhodno toplotno močjo nad 20 MW“ v Prilogo I začne veljati ob prvem izpustu toplogrednih plinov, ki jih proizvede naprava (celo pred začetkom proizvodnje električne energije).
Zadeva C -456/15; združene zadeve C -191/14, C-192/14, C-	Sklep 2013/448/EU	Borealis Polyolefine GmbH / Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft	Veljavnost načina izračuna enotnega medsektorskega a korekcijskega faktorja	14. 7. 2016 ; 28. 4. 2016	Člen 4 Sklepa 2013/448/EU in Priloga II k temu sklepu nista veljavna. Podatki o emisijah iz novih dejavnosti v obstoječih

295/14, C-389/14 in od C- 391/14 do C- 393/14					napravah se ne bi smeli upoštevati, temveč bi se morali upoštevati le podatki o emisijah iz naprav, ki so v EU ETS na novo vključene od leta 2013. Enotni medsektorski korekcijski faktor bo od 1. marca 2017 neveljaven.
Zadeva C -321/15	Direktiva 2003/87/ES	ArcelorMittal Rodange et Schifflange SA / État du Grand-Duché de Luxembourg	Vprašanje vračila neupravičeno dodeljenih pravic ter ali je pravice mogoče šteti za premoženje.	8. 3. 2017	Države članice imajo pravico, da brez odškodnine zahtevajo vračilo neupravičeno dodeljenih pravic. Vprašanje pravnega statusa pravic ni bistveno za izrek sodbe v zadevnem primeru.
Zadeva C -272/15	Sklep št. 377/2013/EU, Direktiva 2008/101/ES	Swiss International Air Lines AG / The Secretary of State for Energy and Climate Change, Environment Agency	Ali Sklep št. 377/2013/EU krši splošno načelo prava Unije o enakem obravnavanju, ker vzpostavlja moratorij na predajo pravic do emisij v zvezi z leti med državami EGP in državami, ki niso v EGP, ne pa tudi v zvezi z leti med državami EGP in Švico?	12. 12. 2016	Dejstvo, da se moratorij v zvezi z leti zunaj EGP ne uporablja za lete na letališča v Švici in z njih, ne krši načela enakega obravnavanja, ki se v zvezi s tretjimi državami ne uporablja.
Zadeva C -180/15; zadeva C -506/14	Sklep 2011/278/EU, Sklep 2013/448/EU	Borealis AB in drugi / Naturvårdsverket; Yara Suomi Oy in drugi / Työ- ja elinkeinoministeriö	Veljavnost načina izračuna enotnega medsektorskega a korekcijskega faktorja in načina določitve referenčne vrednosti proizvoda za	8. 9. 2016; 26. 10. 2016	Razveljavitev enotnega medsektorskega korekcijskega faktorja z marcem 2017 (glej zadevo C-191/14 in druge). Način izračuna referenčne vrednosti proizvoda za vročo litino je v skladu s

			vroč litino.		sodbo veljaven. Sodišče je poudarilo načelo preprečitve dvojnega štetja emisij.
Zadeva C-203/12	Direktiva 2003/87/ES	Billerud Karlsborg Aktiebolag / Naturvårdsverket	Ali mora upravljavec, ki do 30. aprila ni predal dovolj pravic do emisij, plačati kazni ne glede na vzrok opustitve, čeprav je 30. aprila imel dovolj pravic do emisij?	17. 10. 2016	Kazni v skladu z direktivo o EU ETS veljajo, tudi če je imel upravljavec, ki ni pravočasno predal svojih pravic, 30. aprila na voljo dovolj pravic, da bi pokrili svoje emisije v predhodnem letu.